

Vive le pouvoir au peuple, par le peuple, pour le peuple

En komparativ, etnografisk studie om Gula Västarna-rörelsen i Frankrike
och Belgien.

LUNDS
UNIVERSITET

Författare: Simon Wakéus
Kandidatuppsats i Europastudier med humanistisk inriktning
Handledare: Anamaria Dutceac Segesten
Vårterminen 2019

Sammanfattning

Denna uppsats kommer att belysa Gula Västarna-rörelsen som just nu pågår runt om i Europa, med fokus på Frankrike och Belgien. Uppsatsen ska förklara varför dessa rörelser har uppstått, om de är typiska demonstrationer och om EU är en av huvudanledningarna till att den spridit sig runt om i just Europa. Den kommer även belysa hur detta missnöje uttrycker sig av demonstranterna. Uppsatsen kommer, med hjälp av teorierna om Contentious Politics och Europeisering, förklara hur vi kommit till den situation vi är idag.

För att nå detta resultat har etnografiska studier gjorts på plats i Paris under en av protesterna samt etnografiska studier över internet från en protest i Bryssel, med konversationer med demonstranterna på båda platser, samt observationer. Slutsatserna som nåtts är att många demonstranter upplever länderna som ekonomiskt orättvisa trots att de egentligen inte är det. De ekonomiska klyftorna har växt i Frankrike de senaste 15 åren, medan de i Belgien sjunkit de senaste 10 åren. Andelen som lever på existensminimum har ökat i båda länderna det senaste decenniet, dock har arbetslösheten sjunkit i båda länderna. Det ska dock poängteras att de förvisso kan finnas en stark perception till orättvisa, men verktygen som mäter ekonomisk orättvisa ger inte utslag omgående. Reformerna som genomförs idag tar några år på sig att ge effekt. Däremot känner folket att de måste visa regeringen att de inte accepterar att dessa reformer fortsätter. En annan förklaring är den revolutionära andan i det franska samhället. Länderna har även väldigt höga skattetryck och de inte känner sig prioriterade och prioriterade av landets skattemedel. Med ökande ekonomiska klyftor, större andel på existensminimum och högt skattetryck med reformer som kan anses prioritera bolagen och den mer bemedlade samhällsdelen är det logiskt att missnöje växer. Anledningen till att de spridits från Belgien till Frankrike är europeisering, språket och en geografisk närhet mellan länderna. De sociala rörelserna betar sig som typiskt europeiska och moderna, med koordination via internet, petitioner och demonstrationer istället för exempelvis gisslantagande. Vad teorierna säger om typiska sociala rörelser och sociala rörelser i samband med europeisering stämmer väl överens med resultatet.

Nyckelord: Sociala rörelser, protester, Europa, reformer, samhällselit.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1.0 Introduktion	4
1.1 Frågeställning	5
1.2 Syfte	5
1.3 Uppsatsens disposition	6
2.0 Teori	7
3.0 Metod och material	14
4.0 Kontext	19
4.1 Historiska revolutioner i Frankrike	19
4.2 Historiska revolutioner i Belgien	20
4.3 Bakgrund till rörelsen	20
4.3.1 Frankrike	20
4.3.2 Belgien	26
4.3.3 Könsfördelning och åldersfördelning i Gula Västarna	31
4.3.4 EU-valets påverkan	32
4.4 Jämförelse av bakgrunderna i Belgien och Frankrike	32
5.0 Resultat	33
5.1 Ilska mot polis och våld	33
5.2 Förtryck	36
5.3 Intensitet i demonstrationerna	36
5.4 Högerextremism	39
5.5 Vänsterextremism	40
5.6 Plakaten	41
5.7 Klimat	45
5.8 Europeiska Unionen	45
6.0 Analys	46
6.1 Kritik i arbetet	52
7.0 Slutsats	53
7.1 Framtida studier	56
8.0 Bibliografi	57

1.0 Introduktion

Den 17 november 2018 ställer sig fransmännen upp. Nära 300 000 fransmän samlas runt om i Frankrike och blockerar vägar, rondeller och protesterar på gatorna. Detta blev startskottet för en enorm rörelse som sedan spritt sig som en löpeld till Belgien, Nederländerna, Bulgarien, Tyskland, Grekland, Katalonien, Storbritannien och Sverige.^{1 2} Att analysera denna rörelse som går som en röd tråd genom europeiska länder kan skapa en djupare förståelse för européens mentalitet och åsikter. Det är således även väldigt relevant för Europaprogrammet.

Gula Västarna-rörelsen pågår än idag. Våldet mellan polisiära makter och demonstranter är mycket påtagligt och har resulterat i 15 döda, 4000 skadade och 8700 arresterade i Belgien och Frankrike.^{3 4} Varje lördag sedan den 17 november har protesterna fortsatt under termen "actes" (sv. akter). Det handlar om ett starkt missnöje mot en rad olika saker, allt från att värna om miljön och höga dieselpriiser, till politikerförakt och höga bostadshyror. Men hur kom vi hit? Vad är de bakomliggande faktorerna? Hur uttrycker sig missnöjet? Kan Gula Västarna-rörelsen förklaras utifrån olika teorier? Är dessa klassiska rörelser eller unika i sitt slag? I och med att både Frankrike och Belgien är medlemsländer i EU, kan detta ha påverkat? Finns det då en möjlighet att liknande rörelser sprider sig i närtid?

Jag kommer i uppsatsen referera till Gula Västarna-rörelsen som GV-rörelsen.

Den 11 maj 2017 vann Emmanuel Macron och partiet La Republique En Marche! (sv. Republiken Framåt!) det franska presidentvalet mot Marine Le Pen med partiet Front National. Fördelningen var 66,1% mot 33,9%. Mandatperioden är 2017–2022. La Republique

¹ TRTWorld. "Yellow Vests Go Global as Protest Movements around the World Adopt It." December 25, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019.

<https://www.trtworld.com/europe/yellow-vests-go-global-as-protest-movements-around-the-world-adopt-it-22772>.

² Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine: Éditions du Croquant. s. 154

³ Flibustier, Vincent. Gilets Jaunes: Bilan à 10h: déjà 12 morts. Nordpresse. Senast hämtad: 17 juni, 2019. <https://nordpresse.be/gilets-jaunes-bilan-a-10h-deja-12-morts/>.

⁴ Belga. "Gilets Jaunes, trois belges décédés depuis le debut du mouvement. SudInfo. 12 januari, 2019. Senast hämtad: 17 juni, 2019.

<https://web.archive.org/web/20190113003840/https://www.sudinfo.be/id95716/article/2019-01-12/gilets-jaunes-trois-belges-decedes-depuis-le-debut-du-mouvement>

En Marche! är ett socialliberalistiskt parti vilket startades av Emmanuel Macron 2016.⁵ Frankrike har under de senaste 15 åren haft ökade ekonomiska klyftor.⁶

Efter flertalet försök att bilda regering fick Charles Michel 2014 och partiet Mouvement Réformateur uppdraget att bilda regering. Partiet är ett liberalt parti. I december 2018 tvingades Charles Michel avgå efter att ha förlorat en förtroendestämning. Han fick dock i uppdrag av kungen att bilda en övergångsregering med begränsade befogenheter, tills en regering med stöd av parlamentet bildas.⁷ De ekonomiska klyftorna har minskat i Belgien de senaste 10 åren.⁸

1.1 Frågeställning

I denna uppsats ska jag analysera bakomliggande faktorer till GV-rörelsen och sedan komparera om faktorerna är desamma i Belgien som Frankrike. Frågeställningarna är följande:

1. Varför har Gula Västarna-rörelsen i Frankrike och Belgien uppstått?
2. Hur uttrycker demonstranterna sitt missnöje?

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att studera bakomliggande faktorer till GV-rörelsen och hur missnöjet uttrycker sig, för att sedan komparera dessa mellan Belgien och Frankrike. På så vis kan vi se hur sociala rörelser skapas och sedan enklare förklara hur dessa fenomen uppstår. Man kan även se om den allt ökade europeiseringen inom EU har ökat möjligheterna för missnöje och sociala rörelser att sprida sig. Detta är en av de största rörelserna i modern tid i Frankrike och Belgien, ett historiskt stort missnöje som får uttryck. Det är tydligt att detta är en ny våg av missnöje och protester som sprider sig över Europa, och med denna uppsats i ryggen kan man enklare analysera europeiska protester, rörelser och eventuellt även ett europeiskt medvetande - vilket är oerhört viktigt för EU och Europa.

⁵ En Marche! Le Mouvement. Senast hämtad: 16 juli, 2019. <https://en-marche.fr/le-mouvement>

⁶ Medium. Michael Greiner. The wealth inequality in France that is causing riots is nothing compared to the United States. Dec 6, 2018. Senast hämtad: 16 juni, 2019.

⁷ Nationalencyklopedin. Belgien. Senast hämtad: 16 juni, 2019. <https://www-ns.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/belgien>

⁸ World Inequality Database. Belgium. Senast hämtad: 16 juni, 2019. <https://wid.world/country/belgium/>

1.3 Uppsatsens disposition

Jag kommer i uppsatsen börja med att beskriva vad som händer i dagsläget och vad som hänt fram tills nu, dock utan att på djupet förklara orsakerna till händelseförloppet. Jag formulerar frågeställning och poängterar denna uppsats betydelse för EU och Europaprogrammet.

I teoridelen kommer jag förklara och beskriva två olika teorier vid namn Contentious Politics och Europeisering. Efter detta kommer jag förklara och beskriva uppsatsens metoder och material. I kontextkapitlet kommer jag presentera vilka reformer som genomförts i länderna de senaste åren och hur länderna går rent statistiskt. I slutet av kontext-kapitlet jämför jag reformerna och statistiken mellan de olika länderna. På grund av att länderna inte genomfört identiska reformer så kommer länderna belysas separat och inte tematiskt. För att knyta ihop det och göra det överskådligt finns en sammanfattningsdel. I resultatdelen kommer jag tematiskt belysa de olika fenomen jag tagit del av under mina etnografiska studier och komparera dessa mellan länderna.

I analysdelen ska jag förklara varför GV-rörelsen uppstått genom mina valda teorier och sedan jämföra statistiken för länderna. Jag kommer även i denna delen kritisera och belysa brister i uppsatsen.

I slutsatsen kommer jag slutligen besvara min frågeställning samt ge förslag på framtida studier inom samma ämne.

2.0 Teori

Denna uppsats använder sig av teorin om *Contentious Politics* som, enkelt förklarat, handlar om tekniker att göra politiska ståndpunkter eller förändra en förd politik. Exempel på dessa är genom protester, upplopp, strejker etc. Sociologerna Charles Tilly och Sidney Tarrow, som skrivit boken *Contentious Politics*, beskriver ämnet som "interaktioner där aktörer gör anspråk på någon annans intresse, där regeringar verkar antingen som mål, initiativtagare eller tredje part".⁹

I boken urskiljer Tilly & Tarrow gemensamma nämnare i sociala rörelser och vilka verktyg som används. Detta kommer från en lång rad exempel-rörelser, allt från kampanjen mot engelska slaveriet på 1700-talet till den orangea revolutionen i Ukraina 2004.

De börjar med att definiera tre nyckelverktyg och aktörerna. Termerna skrivs på originalspråket engelska för att inte påverka innebörden, men definitionen och tolkningen av innebörden översätts till svenska.

Contentious (sv. protest (-rörelser)): Detta handlar om att rikta anspråk gällande något mot någon. Det kan handla om allt från att välja vilket tv-program som man ska se med någon, eller om sin syster ska gifta sig med mannen hon träffar. I den enkla formen är detta en aktion som sker mellan två personer, men det kan också handla om anspråk på institutioner eller regeringar att ändra sitt agerande. Det är inte heller ovanligt att detta sker mellan tre olika parter. Det finns här ett subjekt, den som gör anspråket, och ett objekt, som mottager anspråket. Proteströrelser samlar alltid subjekt, objekt och anspråk.

Collective action (sv. kollektivt agerande): Detta handlar om koordinering gällande de delade intressena och programmen. Exempel på detta är fotbollslag, men även kyrkor, volontärarbete och bolag. De mesta av de kollektiva agerande som sker brukar inte involvera regeringar, utan utanför politiken.

Politics (sv. politik): När detta sker med politiken som aktör kommer denna delen in. Antingen så sker det med direkta politiker eller i aktiviteter inom regeringens rättigheter,

⁹ Tilly, Charles. *Contentious Performances*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008: s. 5.

bestämmelser och intressen. Detta spektrum berör basala saker som att skaffa körkort till mer avgörande frågor som om landet ska delta i krig. Men det mesta av politiken innebär lite eller inga proteströrelser. Oftast så handlar det om att folk registrerar sig för förmåner eller visar sitt pass för att komma in i landet, utan att egentligen göra anspråk på någon annans intressen.

När dessa tre nyckelaktörer kommer in så händer något: makt, delade intressen och politiken samlas. Anspråken blir kollektiva, vilket innebär att de kräver någon form av koordination. De blir också politiska, förutsatt att regeringen har någon form av roll som observatör, kontrollerande kraft eller direkta objekt. Den grupp som gör kollektiva anspråk får då en politisk identitet.¹⁰

Huruvida politikerna utgör en roll gällande proteströrelser är avgörande på grund av tre olika anledningar. Det första är att politiker som kontrollerar regeringen åtnjuter förmåner över de som inte kontrollerar regeringen. Detta gäller även i länder där regeringen är svag. Att kontrollera den innebär att du samlar in skatter, fördelar landets resurser och styr över folks beteende.

Det andra är att regeringen alltid reglerar andra som gör anspråk på särskilda saker. Till och med de svaga regeringarna i världen reglerar och motverkar möjligheten för andra konkurrerande maktinstitutioner att påverka deras makt inom landets mark.

Det tredje är att regeringen kontrollerar stora väsentliga tvångsmedel så som arméer, poliser, domstolar och fängelser. Detta möjliggör en viss kraft som sällan finns med i proteströrelser utanför den politiska arenan. Det finns här alltid en risk till stora våldsamma situationer på grund av detta, men inte i andra sammanhang där aktörerna är några andra än just regeringen.

Det är även viktigt att redogöra vad definitionen för vad en social rörelse innebär. Detta beskrivs i teorin Contentious Politics som för att klassas som en social rörelse krävs att den utgör anspråk och krav på någon, att den utför repeterat agerande i rörelsen för att marknadsföra anspråket och att den bygger på nätverk, organisationer, eller traditioner som sammanför dem.¹¹

¹⁰ Tilly, Charles, and Sidney G. Tarrow. 2015. *Contentious Politics*. s. 9

¹¹ Ibid. s. 5

Det finns även olika former av agerande, kallat *contentious performances* eller *contentious repertoires*. Den förstnämnda är den när politiska aktörer gör anspråk på en annan politisk aktör. Den sistnämnda är agerandet som olika aktörer utför: exempelvis demonstrationer, petitioner, publika möten etc.¹² Ett anspråk som utförs via exempelvis en petition innebär alltid två parter, en krävande och ett objekt för kravet.¹³ Med internets allt växande del i samhället har möjligheterna för att samla folk inför demonstrationer och för att koordinera demonstrationer över stora territorium ökat markant.¹⁴ Dessa repertoarer varierar från plats till plats. Rörelser i dagens Europa använder sig av publika möten, demonstrationer och underskrifts-insamlingar, men använder sig inte av självmordsbombning, gisslantagande eller självuppoftning.¹⁵

En stor del av proteströrelser bygger på vi-dem-känsla, vilket är en relation mellan två parter. Vi definierar oss själva utifrån vad som separerar till oss till andra. Detta kan även tas över till individnivå. Tilly och Tarrow pratar då om *kollektiva identiteter*, och när regeringen utgör en av rollerna så blir det *politisk identitet*.¹⁶ Kollektiva krav faller i tre olika kategorier:

1. Identitetskrav - att man kräver att en aktör blir erkänd som aktör.
2. Stående krav - att en aktör tillhör en etablerad kategori, inom exempelvis en regering, och därför förtjänar den respekt som denna roll innebär.
3. Programkrav - ett krav på ett program. Detta förtydligas som ett krav som kan innebära en rad olika saker: exempelvis att inte bygga en motorväg i ett specifikt område, att ge mat till svältande eller att störta regeringen.¹⁷

Tilly och Tarrow pratar även om gränser (eng. boundaries), som redan finns mellan sociala klasser, etniska grupper, stadsdelar etc. När proteströrelser blandas in i detta så brukar andra identitetsfaktorer (så som kön, klass och platser) hamna i bakgrunden, och fokus hamnar snarare på det man har gemensamt. Om vi exemplifierar med etnisk tillhörighet med inblandning av protester så spelar den etniska tillhörigheten störst roll och man identifierar sig med den, snarare än sitt kön, sin klasstillhörighet osv. När detta väl händer, så är konflikter mellan etniska grupper nästan alltid en säkerhet.¹⁸

¹² Ibid s. 11

¹³ Ibid. s. 12

¹⁴ Ibid s. 13

¹⁵ Ibid s. 17

¹⁶ Tilly, Charles, and Sidney G. Tarrow. 2015. *Contentious Politics*. s. 79

¹⁷ Ibid. s. 82

¹⁸ Ibid. s. 80

Det är även viktigt att förstå hur mobilisering sker. Detta kallas i teorin cykler av protester, som ofta följer samma mönster. Det börjar som en ganska moderat protest, med interaktion av institutioner. Detta leder till en ökad konflikt och ökad intensitet med inblandning av fler sektorer. Proteströrelsen breddas och detta kan även ändra rörelsens identitet. Vidare leder det till att institutionen eventuellt genomför reformation, men detta skapar istället bredare proteströrelse inom andra sektorer - och tillslut skapas en mobilisering.¹⁹

De flesta episoder av protester börjar lokalt. Tilly och Tarrow särskiljer här på nedåtgående "scale shifts" eller uppåtgående. Den nedåtgående handlar om mer koordination inom kollektiva ageranden på lokal nivå, medan den uppåtgående handlar om mer regionala, nationella eller internationella nivåer än episoden började på.²⁰

Följaktligen är nästa punkt demobiliseringen, som de flesta rörelser förr eller senare genomgår. Hur de gör detta beror på hur hela rörelsen startade, hur objekten som rörelsen riktade sig mot agerade och svarade etc.²¹

Tilly och Tarrow talar även om sociala rörelsekampanjer, vilket definierar en bibehållen, organiserad publik ansträngning vilka utgör kollektiva krav på utvalda auktoriteter. I en sådan kampanj ingår alltid tre parter: en grupp som ställer krav, objekt för kraven och en publik av någon form.²²

Boken *Contentious Politics* förklarar också att sociala rörelser blir mer frekventa i demokratier än i exempelvis diktaturer. Detta beror på att bredd och jämlikhet med konsultation i form av fria val, referendum, opinionsmätningar, pressdiskussioner och intressegrupper ger incitament och mening för grupper att skapa krav på aktörer. Det frodas även när det finns ett stabilt skydd från regeringen, främst när det kommer till minoriteter. När bredd, jämlikhet, konsultation och skydd delas i samma regering, är detta en grogrund för sociala rörelser.²³

¹⁹ Ibid. s. 93

²⁰ Ibid. s. 95

²¹ Tilly, Charles, and Sidney G. Tarrow. 2015. *Contentious Politics*. s. 97

²² Ibid. s. 119

²³ Ibid. s. 66

Nuförtiden så har proteströrelser förändrat sin karaktär, till en mer transnationell sådan. Detta beskrivs ur tre processer:

1. Transnationell aktivism: ett nytt skikt av aktivister som stödjer kraven av de andra utanför deras egna landsgränser.
2. Transnationella koalitioner: så som Europeiska Unionen.
3. Snabba, internationella diffusioner av proteströrelser, där man kan se att lokala protester ofta har djupgående effekter på proteströrelser i andra länder.²⁴

Detta stöds även i teorin om *Europeisering*, en teori som här förklaras av Donatella della Porta och Manuela Caiani i boken *Europeanization From Below? Social Movements and Europe*. Författarna ser europeisering som att det skapar fler lager i beslutstagandet (vilket kan förklaras som att varje beslut går igenom många processer av många olika personer). I och med detta antar protester rollen som mer internationella nätverk som inkluderar olika territorium och inom olika funktioner.²⁵ Della Porta och Caiani skriver här följande: "Beyond being the target of an increasingly Europeanized public discourse, European institutions support the creation of supranational networks and the spreading of a European orientation".²⁶ Detta vittnar om en ökad europeisering inom EU, med mer knytande nätverk mellan medlemsländerna.

Della Porta och Caiani skriver även i teorin att många nationella sociala rörelseorganisationer gärna fokuserar sina strategier främst på nationell nivå. Men det finns också en relativt stor andel organisationer i länderna som bedriver verksamhet på EU-nivå, och detta europeiserar länderna mer.²⁷

Sociala rörelser har, på nationell nivå, skapat en kritisk publik sfär med makthavarna som objekt. Men de sociala rörelserna har även påverkats av EU. Den europeiska nivån kan anses som en ytterligare växel för sociala rörelser som erbjuder möjligheter och legitimitet till de sociala rörelser som är svagare på hemmaplan än på andra ställen där den sociala rörelsen är starkare.²⁸

²⁴ Ibid. s. 172

²⁵ "Europeanization From Below? Social Movements and Europe," n.d., 20. s.3

²⁶ Ibid. s.10

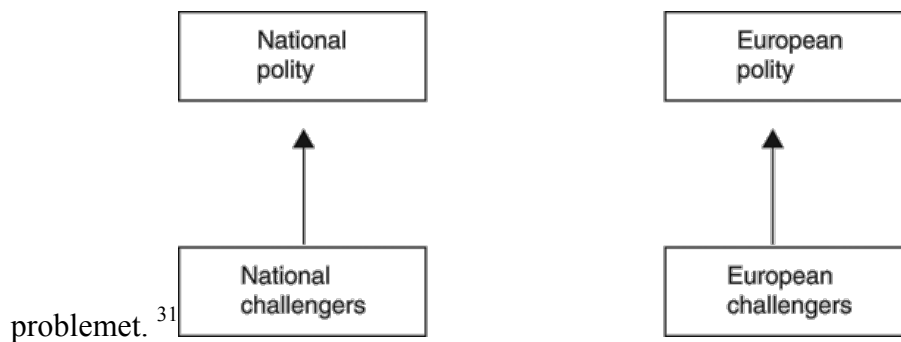
²⁷ "Europeanization From Below? Social Movements and Europe," n.d., 20. s. 12

²⁸ Ibid. s. 13

När det kommer till europeisering och vad de sociala rörelserna kritiserar står det även att desto mer beslutstagande som tas på EU-nivå, desto större blir chanserna (eller riskerna) för de sociala rörelserna att göra anspråk på den nivån.²⁹

Inom teorin europeisering pratar författarna om olika resursstarka grupperingar. Dessa fastställer här att man traditionellt blir en starkare och mer inflytelserik organisation med större resurser. Resurser beskrivs som exempelvis ett stort antal, större summor pengar eller inflytelserika aktörer. För att förr kunna påverka makthavarna krävdes bra kommunikationsvägar, men i och med internets inträdande så försvinner (eller i alla fall förminskas) vikten av stora resurser. Enligt studier så har författarna sett att sociala rörelser gärna använder sig av internet, dels på grund av större spridning men också sänkta kostnader än om man skulle starta stora transnationella protestkampanjer. Förutom materiella resurser så spelar också kulturella traditioner in en roll i att skapa och utveckla transnationella proteststrategier.³⁰

Möjligheterna för att en rörelse ska sprida sig över hela EU beskrivs i teorin om europeisering genom följande bild, som kan förklaras att måltavlan för rörelsen sätts på den som skapat

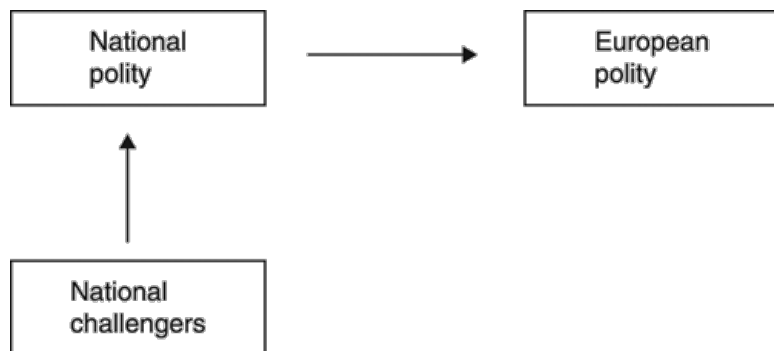

Det är dock inte omöjligt att förbigå detta schema, för systemet hur sociala rörelser kan påverka kan även se följande ut:

²⁹Porta, Donatella della, and Manuela Caiani. *Social Movements and Europeanization: An Introduction*. Oxford University Press, 2009. s. 8

³⁰Ibid. s. 9

³¹Ibid. s. 14

32

Della Porta och Caiani skriver i teorin att de ser en låg (och sjunkande) proportion av protester riktade åt internationella nivåer och EU-organisationer. De förklarar detta genom "representative democracy": att det är svårt att mobilisera protester och kritik mot komplexa organisationer, där det är svårt att hitta någon specifik att beskylla problemen på.³³

Författarna konfirmerar även att en bredd av olika folkrörelser utanför regeringens organisationer, rörelser som kommer underifrån från folket, kan indirekt påverka EU:s beslut som ger folkrörelsen synlighet, resonans och legitimitet i den publika debatten. (Koopmans and Statham 2002; 4).³⁴

Nationella diskurser kan också europeiseras när olika europeiska aktörer utför transnationellt påtryck genom att komma emellan nationella publika diskurser eller kritisera nationell politik. Europeisering av publik diskurs kan också ske genom *domestication* (Imig and Tarrow 2001a), när EU och dess politik är antingen källan eller det indirekta målet för kraven av inhemska aktörer, men de direkta målen för kraven förblir på nationell nivå.³⁵

Många som jag konverserade med under studie menade på att en stor grad inter-organisationella möten ofta fortsatte vidare efter det första evenemanget och utvecklades över tid. Dessa reproduceras från ett initiativ till ett annat, vilket skapar en stor bredd av olika involverade aktörer.³⁶

³² Della Porta, Donatella, and Manuela Caiani. 2011. *Social movements and Europeanization*. New York: Oxford Univ. Press. s. 15

³³ Ibid. s. 42

³⁴ Koopmans and Statham 'The Transformation of Political Mobilization and Communication in European Public Spheres: A Research Outline' citerat Della Porta s. 46

³⁵ Ibid. s. 51

³⁶ Ibid. s. 72

3.0 Metod och material

3.1 Metod

Detta är en etnografisk studie, där jag dels observerat en av protesterna i Paris på plats och dels live-inspelningar inspelade av meddemonstranter i Bryssel - dessa under samma helg. Detta har jag gjort för att se eventuella skillnader mellan de två. Jag har även gjort det för att få svar på hur egentligen en sådan protest går till. Vad som sägs, hur stämningen är, vad som står på deras skyltar, hur relationen är mellan poliserna och demonstranterna är och så vidare.

Etnografi beskrivs av Lalander som "etno" (folk) samt "grafi" (beskriva). Samma författare förklarar hur detta handlar om en strävan att nå den andres utkikspunkt, vilket är kravet för att denna ska räknas som en etnografisk studie. Med detta menas att man försöker sätta sig in i den andres världssyn genom att befinna sig i samma miljöer och observera dessa.³⁷

Hammersley & Atkinson förklarar metoden som att man under en tid, öppet eller dolt, tar del av människors liv och samlar in information genom att observera, lyssna vad som sägs och ställa frågor.³⁸

Jag var i Paris 28/3–31/3 2019, varav den faktiska demonstrationen hölls mellan 10.00 till cirka 18.00 den 30/3. Resterande tid sökte jag information via observationer samt konversationer för att få en klarare bild av händelserna. Även under demonstrationen konverserade jag med demonstranter för att höra deras bild på saken. Jag kan inte återge exakt antal av konversationer som hölls då dessa ofta blandades in med flertalet olika parter i och med en ganska tumult stämning. Konversationerna har varit semi-strukturerade så till vida att frågorna har byggts på tidigare angivna svar, istället för likt en survey ställa exakt samma frågor till olika frågor och sedan komparera responsen. Det har inte heller varit in-depth-konversationer där jag gått in i ett fåtal personers livshistorier och analyserat deras respons. Jag vill med denna studie se vad den stora massan tycker, och då är således inte en in-depth-metod ett bra val då den snarare riktar sig om mot den lilla gruppen individer. Man kan istället då hävda att jag borde valt den strukturerade survey-liknande formen för att svart på vitt få skillnaderna mellan länderna. Problemet med den metoden i mitt fall är att det krävs ett

³⁷ Lalander, Philip (2011) "Observationer och etnografi". I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) Handbok i kvalitativa metoder. Malmö: Liber.

³⁸ Hammersley, Martin & Atkinson, Paul (1995) Ethnography. Principles in practice. London och New York: Routledge.

väldigt stort antal personer för att få fram bra svar, något som blir svårt då merparten av dessa konversationer skett över internet. Det påverkar även att rörelsen och frågorna är av sådan komplex grad att små, snabba svar inte duger. Författaren Knoblauch förklarar att etnografiska studier som förs under en kortare tidsperiod, benämns som *fokuserad etnografi*, vilket är något som uppsatsen faller inom ramarna för.³⁹ Detta rörelsen pågått under en relativt kort period och uppsatsens tidsbegränsningar. Fältstudierna skedde under en väldigt fokuserad etnografi, men för att samla mer information har jag använt tagit del av tekniska hjälpmedel, vilket faller inom ramarna för netnografisk studie. Denna metoden är en sammanslagning av den ovan beskrivna metoden etnografi och nätet (internet). Valet av denna metod kommer från hur delar av informationsinsamlingen skett, genom just observationer och konversationer via internet och främst Facebook-grupper.

Journalistprofessorn Robert Kozinets definierar två typer av netnografi: Arkivdata är den information som insamlats utan forskarens inblandning. Fältanteckningar är den insamling av data som skett där forskaren observerar nätverkets gemenskap, dess medlemmar och reflektioner av interaktioner mellan dessa. I denna uppsats kommer jag använda mig av båda typer. Arkivdata genom vad som skrivs i kommentarsfält utan min inblandning, och fältanteckningar genom observationer av materialet som återfinns på dessa grupper på sociala medier.⁴⁰ Fördelar med denna metoden är att jag når information som jag hade haft stora svårigheter att nå annars. Internet och dessa specifika grupper samlar enorma mängder data i form av bilder, filmer, karikatyror, interaktioner, kommentarer etc. Men detta kan även vara en nackdel. Det är sådana stora mängder att det är nästintill en omöjlighet att ta del av *all* information. Således blir resultatet med denna metod aldrig helt fullständig. Jag vill även tillägga att denna uppsatsen inte inriktar sig mot att diskutera hur sociala rörelser används för att organisera sociala rörelser utan dessa sociala medier har endast nyttjats som datainsamling - uppsatsen syfte är inte påvisa att Facebook är anledningen till varför rörelsen skapats.

I Vanni Tjernströms avhandling *Europa Norrifrån* (2001) förklarar hon att det finns olika anledningar att ha länder som studieobjekt i komparativa studier. Här exemplifierar hon att syftet av komparativ metod kan vara att se om processer utvecklas lika eller olika i skilda

³³Knoblauch, Hubert (2005) "Focused Ethnography" Forum: Qualitative Social Research, 6, 3, artikel 44.

⁴⁰ Grüttner, Tove. "När falskt möter sant på Facebook" (Kandidatuppsats, Malmö Universitet). 2017. s. 5

länder. (Tjernström, 2001:51).⁴¹ Som framgått ovan är detta en komparativ studie mellan länderna Frankrike och Belgien, där jag ska jämföra och se om de bakomliggande faktorerna för rörelserna är desamma i båda länder. Land för land kommer jag presentera vilka reformer som skett i länderna, deras statistik, hur protesterna tagit form etc. Allt detta kommer sedan kompareras, för att få en transeuropeisk nivå på studien. Det ska även tilläggas att rörelsen finns i fler länder än dessa två men urvalet har skett på grund att det är i dessa två länder rörelserna har varit mest massiva.

Jag har konverserat med många aktiva demonstranter, belgare som fransmän via sociala medier och telefonsamtal. Detta har skett löpande i några månaders tid med syftet att få deras syn på saken och förklaringar till varför situationen uppstått. Jag har funnit dessa personer via grupper på sociala medier, och klart och tydligt förklarat vad jag gör, varför jag gör det och vad jag ska göra med informationen. För att kunna ta del av så mycket information som möjligt om hur rörelsen utformar sig, vad som sägs, vad som görs och få tag på aktiva demonstranter som vill ge mig information om händelserna så är jag medlem i de största Facebook-grupperna för Gula Västarna, både franska och belgiska.

- Gilets Jaunes. Cirka 165 000 medlemmar.
- Gilets Jaunes BELGIQUE. Cirka 3500 medlemmar
- Gilets Jaunes Bruxelles - Gele Hesjes Brussels. Cirka 1500 medlemmar.
- Gilets Jaunes, la colère du peuple. Cirka 20 000 medlemmar.
- Mouvement Gilets Jaunes. Cirka 8500 medlemmar.
- Gilets Jaunes - Belgique - France - Médias. Cirka 1800 medlemmar.
- Gilets Jaunes. Cirka 18 000 medlemmar.

I grupperna samlas såväl fransmän som belgare och interagerar - trots att vissa grupper, som namnen påvisar, är specifikt för exempelvis belgarna. Samtliga interaktioner, bilder, filmklipp och så vidare är på franska och min förmåga att förstå franska flytande har möjliggjort att jag kan förstå debatterna, interaktionerna och vad som sker i länderna.

De konversationer som hölls på plats i Paris var enkelt utförda. Jag gick fram till personer iklädda gul väst och ställde frågor gällande rörelsen: vad de vill uppnå, högerextremism,

⁴¹ Tjernström, V. (2001) Europa Norrifrån: En nordisk komparativ studie av europeisk politisk kommunikation. s. 11., Senast hämtad: juni, 2019. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:556962/FULLTEXT01.pdf>

Macron, vad som är felet i landet etc. Jag valde att inte spela in samtalen utav två anledningar: den första är att jag inte vill få den jag konverserar med att känna sig påhoppad, utsatt och exponerad. Detta kan skapa aggressioner, att de inte vill besvara frågorna och att svaren i så fall är korta. Den andra anledningen är av säkerhetsrisk då det är lätt att stjäla telefonen som spelar in ur min hand om jag sträcker fram den framför denne. Istället utförde jag konversationerna och direkt efter spelade jag in mig själv och återberättade svaren. Man får således ta i beaktning att det kan finnas småfel i återberättandet, men som helhet är de korrekta. Jag valde att spela in återberättandet då det tar avsevärt mycket längre tid att anteckna vilket hade gett mig mindre tid att konversera och analysera mer. Det ska även tilläggas att det stundvis är tumultartade situationer och att skriva ner med papper och penna hade varit en ineffektiv metod.

Vid etnografiska studier i form av intervjuer och konversationer bör forskaren reflektera över sin egna närvaro. Detta kallas inom metoden *reflexive ethnography*. I boken *Reflexive Ethnography: A Guide to Researching Selves and Others* av Charlotte Aull Davies beskriver hon detta följande: "In the context of social research, reflexivity at its most immediately obvious level refers to the ways in which the products of research are affected by the personnel and process of doing research... While relevant for social research in general, issues of reflexivity are particularly salient for ethnographic research in which the involvement of the researcher in the society and culture of those being studied is particularly close." Detta kan förklaras som min egna, som forskares, påverkan på objektet jag studerar. Detta är extra viktigt att tänka över när studien utförs väldigt nära inpå objekten, något som jag till stor del gör under de etnografiska metoderna.⁴² Davies förklarar även att interaktionen mellan forskaren och objekten skapas också av forskaren och därför påverkar även forskaren sin data.⁴³ I och med detta blir forskaren tvungen att försöka se ur den intervjuades perspektiv och försöka eliminera sin påverkan.

Sett till analyserandet var jag observerande på plats i Paris. Jag hittade evenemanget via Facebook och var där 20 minuter innan utsatt tid. Detta för att se hur uppslutningen går till, hur stämningen är, om poliserna är där från början etc. Observationerna återges bland annat genom fotografier tagna under demonstrationerna. Jag höll mig på säkert avstånd från den

⁴² Davies, Charlotte Aull. 2008. *Reflexive Ethnography: A Guide to Researching Selves and Others*. London; New York; Routledges. s. 4

⁴³ Ibid. s. 5

mest "aggressiva" delen av tåget, men ändå på lagom avstånd för att se tydligt och kunna analysera. För att memorera så spelade jag in vad jag såg via kamera, men också att jag återberättade i röstmemo vad jag såg löpande.

Detta kunde jag dessvärre inte göra med demonstrationerna i Belgien. Här har jag istället sett hela live-inspelningar från deltagande i protesterna. Jag har sett cirka tre stycken omkring 2 timmar styck. Detta för att få olika vinklar, och att i de större demonstrationerna finns det olika delar och endast en kamera kan inte se allt. Så för att gardera mig så jag tar del av mer information så har jag sett flera. I dessa har även den filmande demonstranten ställt frågor till andra deltagande.

Jag har varit noga med att uppfylla de fyra kraven forskningsetiska principerna:

1. Informationskravet.
2. Samtyckeskravet.
3. Konfidentialitetskravet.
4. Nyttjandekravet.⁴⁴

3.2 Material

För att besvara frågeställningen har jag behövt samla mycket material i form av statistik. Här har jag försökt använda mig av så pålitliga källor som möjligt, exempelvis Eurostat vilket är EU:s myndighet för statistik. Det är inte i samtliga fall statistiken har återfunnits där och då har jag använt mig av alternativa källor som jag funnit. Man bör således ha i beaktning att det finns risk för fel i dessa, även om jag gjort mitt yttersta för att undvika dessa. Statistiken som kommer belysas i uppsatsen är följande: landets budgetunderskott, landets köpkraft, arbetslöshet, antalet som lever under existensminimum, regeringens stöd av folket, GINI-koefficienten och landets statsskuld. Landets budgetunderskott är relevant att undersöka då detta berör regeringens åtstramningspolitik där de sänker sina kostnader och ökar skatteintäkterna, vilket påverkar befolkningen och dess ekonomi. Landets köpkraft är relevant att undersöka då det belyser ett lands levnadsstandard. Landets grad av arbetslöshet är relevant då det visar på privatpersoners ekonomi och välstånd. Antalet som lever under existensminimum är intressant då det visar på utvecklingen av andelen fattiga i landet. Att se hur regeringens stöd av folket förändras är relevant för att belysa eventuella

⁴⁴ Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2002. Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

missnöjessituationer sett till landets utveckling och förd politik. GINI-koefficienten är intressant då det visar på hur ländernas ekonomiska fördelning ser ut, även att belysa de ekonomiska klyftorna i landet är intressant. Landets statsskuld är relevant då om politiken och landets ekonomi missköts och behöver belåna sig, så har folket anledning att bli missnöjda. Sammanfattningsvis har dessa valts då de kan beskriva landets utveckling och situation, för att kunna besvara frågeställningen. Det är uppenbart att demonstranterna i länderna inte är nöjda med landets utveckling men statistiken kan eventuellt visa om deras åsikter överensstämmer med den faktiska utvecklingen. I uppsatsen sätts ofta statistiken i historisk kontext, dock har jag inte funnit detta på samtliga statistiska punkter. Den historiska kontexten är av stor vikt då den kan påvisa en positiv eller negativ utveckling för det egna landet. Att kunna belysa en inhemsk utveckling är minst lika viktigt som att jämföra med grannländer. Detta har därför gjorts i så hög grad som möjligt.

Jag har även använt mig av tidningsartiklar vilka betraktas som faktaunderlag. Under min vistelse i Paris fick jag möjlighet att köpa en bok med titeln *Les Gilets Jaunes*, skriven av en av demonstranterna. Även denna har räknats som faktaunderlag.

4.0 Kontext

4.1 Historiska revolutioner i Frankrike

Frankrike är starkt förknippat med revolutioner. Kanske mest ikoniskt är förmodligen just den Franska Revolutionen 1789.⁴⁵ Frankrikes historia har en rad exempel av revolutioner. Redan 40 år efter Franska Revolutionen bröt Julirevolutionen ut och 1968 bröt Majrevolten ut i Paris. Historieprofessorn vid l'Université Paris I Panthéon-Sorbonne Michel Pigenet menar på att det finns en stark tradition av kollektiv mobilisering för att få statens uppmärksamhet. Även Olivier Cahn, professor vid Tours universitet menar på att denna tradition bygger på att protester i Frankrike ofta ger resultat. Detta hänvisas av professorn med exempelvis den tidigare nämnde Majrevolten 1968, där minimilönen ökades med en tredjedel som ett resultat av protesterna.⁴⁶

⁴⁵ Encyclopaedia Britannica, *French Revolution*. 2019. Senast hämtad: 7 juni, 2019. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>

⁴⁶ The Local, *'Revolutionary tradition': The story behind France's street protest*. 2018. Senast hämtad: 7 juni 2019. <https://www.thelocal.fr/20181205/revolutionary-tradition-the-story-behind-frances-street-protests>

4.2 Historiska revolutioner i Belgien

Belgien har inte haft lika många revolutioner som Frankrike. 1830 utlöstes Belgiska Revolutionen för att frigöras från Nederländerna, detta som en följd av julirevolutionen i Frankrike.⁴⁷

4.3 Bakgrund till rörelsen

4.3.1 Frankrike

Reformer

Under 2017 införde premiärministern en sänkning av det franska bostadsbidraget (Aides Personnalisées au Logement (APL)) på 50 euro. Bostadsbidrag är ett verktyg för att sänka hyreskostnaderna för hyresgäster av behov.⁴⁸

Den 30de december 2017 infördes en reform på förmögenhetsskatten. L'Impôt de Solidarité sur la Fortune (ISF) omstrukturerades så till vida att man bara beskattades på sina fastigheter och inte längre på sina värdepapper, besparingar etc.⁴⁹

Under 2018 ökade priset på bensin med 15% och priset på diesel ökade med 23,3%.⁵⁰

Den 1e januari 2018 infördes även ett nytt system gällande inkomstskatten. Denna skatt skulle höjas 1,7% för pensionärer som tjänar mellan 1200 till 2000 euro per månad.⁵¹ President Macron drog tillbaks denna reform 1e december till följd av protesterna.

⁴⁷ <https://www.rijksmuseum.nl/en/rijksstudio/timeline-dutch-history/1830-1831-the-belgian-revolution> Senast hämtad: maj 14, 2019.

⁴⁸ "Baisse Des APL, Gel Du Livret A: Le Plan Explosif Du Gouvernement Pour Le Logement – Economie | L'Opinion." Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.lopinion.fr/edition/economie/baisse-apl-gel-livret-a-plan-explosif-gouvernement-logement-133810>.

⁴⁹ "L'impôt sur la fortune : un impôt toujours en débat ISF, impôt sur la fortune, le débat depuis 1979. Chronologies thématiques - Repères - vie-publique.fr." Text, December 5, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.vie-publique.fr/chronologie/chronos-thematiques/impot-fortune-impot-toujours-controverse.html>.

⁵⁰ "(7) Taxes Sur Les Carburants : La France Est-Elle Une Exception ? - Libération." Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.liberation.fr/france/2018/11/06/taxes-sur-les-carburants-la-france-est-elle-une-exception-1690053>.

⁵¹ "Baisse de La CSG: Les Retraités Concernés Remboursés Ce Jeudi." Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/baisse-de-la-csg-les-retraites-seront-rembourses-le-9-mai-20190423>.

Under sin presidentkampanj lovade Macron en sänkning på 30% av bostadsskatten för 80% av de fattigaste hushållen. Bland de som skulle beröras av denna reform upplevde befolkningen endast en svag sänkning. I vissa fall ökade till och med bostadsskatten..⁵²

Under 2018 infördes även en reform gällande kapitalinkomst (räntor, utdelningar och kapitalvinster). Istället för en rörlig skattesats som det varit tidigare, införde Macron en fast skattesats på 30%.⁵³

Den 11:e april 2019 infördes lagen "loi anti-casseurs" av parlamentet för att garantera medborgarnas säkerhet. Detta innebär rent konkret att polisen kan genomsöka personers bagage och bilar i närhet till demonstrationer. Polisen får även gripa personer i anslutning till demonstrationer som helt eller delvis skyddar sitt ansikte. Straffet för detta är upp till ett års fängelse, samt en bot på 15 000 euro per person.⁵⁴

Crédit d'Impôt Compétitive Emploi (CICE) är ett skattelättnadssystem för att få företag att kunna utvecklas inom nya områden och öka sin konkurrenskraft.⁵⁵ Den franska regeringen har kritiserats för bibehållandet av systemet samtidigt som regeringen skär ner på välfärden och höjer skatterna. CICE kallas bland Gula Västarna för skattekyphål och berör 40 miljarder euro.⁵⁶

Priset på elektriciteten har inte höjts något under GV-rörelsen. Dock bekräftar minister François de Rugy att elektricitetspriset kommer höjas med 6% under sommaren. Højningen kritiserar hårt av bland annat ledaren för franska Konsumentskyddsföreningen Jean-Yves Mano som menar på att detta innebär en total højning på 50% under 10 år.⁵⁷

⁵² JDD, Le. "Taxe d'habitation : malgré la baisse promise par Macron, certains contribuables vont payer davantage." lejdd.fr. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.lejdd.fr/Politique/taxe-dhabitation-malgre-la-baisse-promise-par-macron-certains-contribuables-vont-payer-plus-3775652>.

⁵³ "Qu'est-ce que le prélèvement forfaitaire unique (PFU) ?" TacoTax. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.tacotax.fr/guides/impot-sur-le-revenu/flat-tax/prelevement-forfaitaire-unique>.

⁵⁴ "Loi Anti-Casseurs : Les Sages Censurent l'interdiction Administrative de Manifester." Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/loi-anti-casseurs-les-articles-qui-posent-probleme-20190404>.

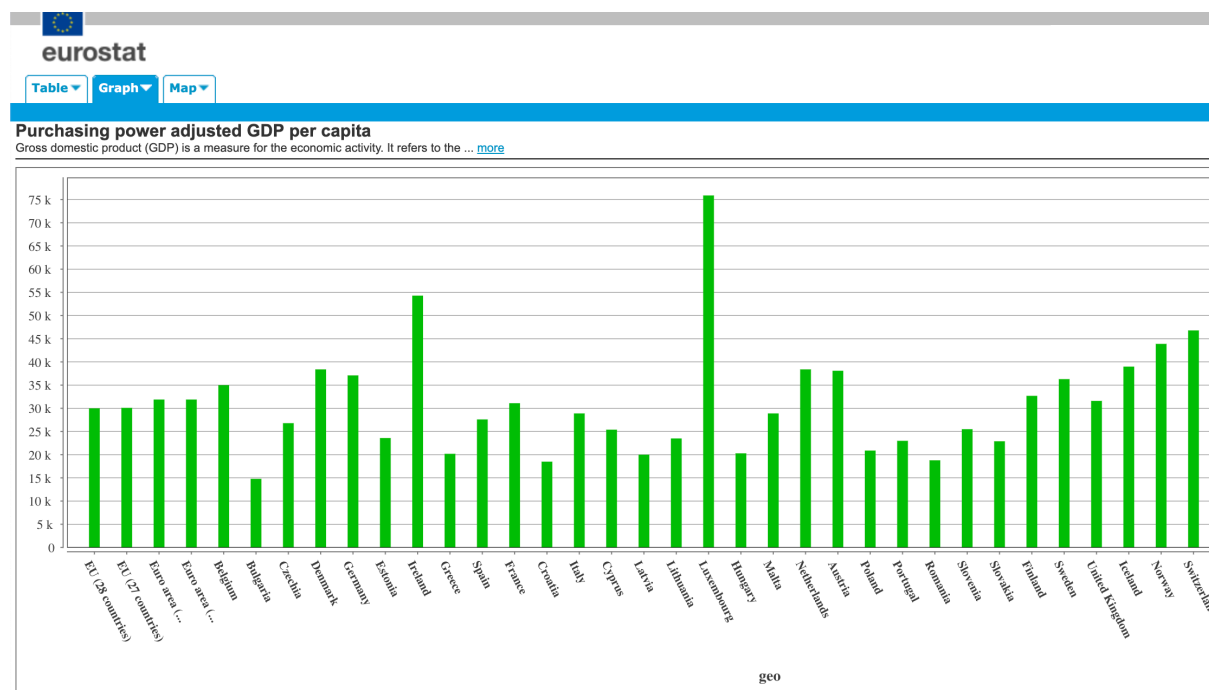
⁵⁵ "Tax Credit for Employment and Competitiveness (CICE) - RIO - H2020 PSF - European Commission." RIO - H2020 PSF. Senast hämtad: maj, 2019. [/en/library/tax-credit-employment-and-competitiveness-cice](https://en.library.tax-credit-employment-and-competitiveness-cice).

⁵⁶ Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine: Éditions du Croquant. s. 33

⁵⁷ "Hausse Des Prix de l'électricité : 'Nous Attaquerons Au Conseil d'État' Si La Hausse Équivaut à +50% En 10 Ans, Menace La CLCV." Senast hämtad: maj, 2019. https://www.francetvinfo.fr/economie/transports/gilets-jaunes/hausse-des-prix-de-l-electricite-nous-attaquerons-au-conseil-d-etat-si-la-hausse-equivaut-a-50-en-10-ans-menace-la-clcv_3261335.html.

Statistik

Som ett resultat av höjda skatter så påverkades även köpkraften starkt i landet. Enligt premiärministern Edouard Philippe ökade denna på nationell nivå under 2018, men inte i mer utsatta områden, så som på landsbygden.⁵⁸ Den 1% rikaste befolkningen i Frankrike ökade med 6% och i den 0,1% rikaste delen ökade köpkraften med hela 20%.⁵⁹ Att nämna köpkraftens utveckling för den rikaste delen av befolkning är av relevans då uppsatsen handlar om en demonstration mot sociala och ekonomiska orättvisor. Vid jämförelse med resterande EU för att få en bredare europeisk kontext, ligger Frankrike på 31 100 BNP per capita, medan EU-snittet med 28 länder ligger på 30 000.⁶⁰ Frankrikes köpkraft är stigande sedan 2013.⁶¹

⁵⁸ "Le Pouvoir d'achat Augmente En France... Mais Pas Partout." Senast hämtad: maj 14, 2019.

<http://www.lefigaro.fr/economie/le-scan-eco/decryptage/2018/11/29/29002-20181129ARTFIG00011-le-pouvoir-d-achat-augmente-en-france-mais-pas-partout.php>.

⁵⁹ Farbiarz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine : Éditions du Croquant. s. 33

⁶⁰ "Eurostat - Tables, Graphs and Maps Interface (TGM) Table." Senast hämtad: maj 14, 2019.

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_10_10&plugin=1.

⁶¹ Waechter, Philippe. "Purchasing power, debt and jobs – the impossible French equation" Ostrum. 24 januari, 2019. Senast hämtad: 16 juni, 2019. <https://philippewaechter.en.ostrum.com/2019/01/24/purchasing-power-debt-and-jobs-the-impossible-french-equation/>

I januari 2019 hade Frankrike en arbetslöshet på 8,8%, vilket är den lägsta sedan innan finanskrisen 2008.⁶² Snittet i EU:s 28 länder är dock 6,5% och Frankrike har 4e högst arbetslöshet i EU, med Grekland, Spanien och Italien efter sig.⁶³

Enligt INSEE (Institut National de la Statistique et des Études Économiques) levde 8,8 miljoner fransmän under existensminimum. Denna grupp representerar 14% av befolkningen.⁶⁴ Frankrike nådde en lägsta punkt 2004 på 12,8%, jämfört med 17,9% 1970. De senaste 10 åren har antalet fransmän som lever under existensminimum ökat med en miljon personer.⁶⁵

När Emmanuel Macron kom till makten 2017 hade han 60% av rösterna. Nu har siffrorna bytt plats, där endast 29% är nöjda med honom medan 69% är missnöjda.⁶⁶

En röd tråd i hela rörelsen är en känsla av orättvisa. "Cette crise sociale est donc celle des inégalités".⁶⁷ (sv. Denna sociala krisen är således den om ojämlikhet). Ett välkänt verktyg för att mäta orättvisa sett till inkomster i ett samhälle är GINI-koefficienten. I detta mått är 100 att en enda person har alla pengar i ett samhälle och 0 att alla delar exakt lika på samhällets pengar. 2017 hade EU (med 28 länder) ett snitt på 30,7. I denna tabell hamnar Frankrike 2017 på 29,3.⁶⁸ Sett till den historiska utvecklingen av Frankrikes GINI-koefficient så ligger den på sin lägsta nivå sedan 2006.⁶⁹

⁶² "Chomage France - Sök På Google." Senast hämtad: maj 14, 2019.

<https://www.google.com/search?q=chomage+france&oq=chomage+&aqs=chrome.0.69i59j69i57j0l4.2482j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>.

⁶³ "Unemployment Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics.

⁶⁴ Tellier, Maxime. "Être Pauvre En France En 2018 : De Qui et de Quoi Parle-t-On ?" France Culture. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.franceculture.fr/societe/etre-pauvre-en-france-en-2018-de-quoi-parle-t>.

⁶⁵ Poingt, Guillaume. "La pauvreté en France: les chiffres à connaître." Le Figaro. 13 september, 2018. Senast hämtad: 16 juni, 2019.

⁶⁶ "Macron Popularity Still Weak after Notre-Dame Fire: Poll - The Local." Senast hämtad: maj 14, 2019.

<https://www.thelocal.fr/20190421/macron-popularity-still-weak-after-notre-dame-fire-poll>.

⁶⁷ Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine : Éditions du Croquant. s. 33

⁶⁸ "Eurostat - Data Explorer." Senast hämtad: maj 14, 2019.

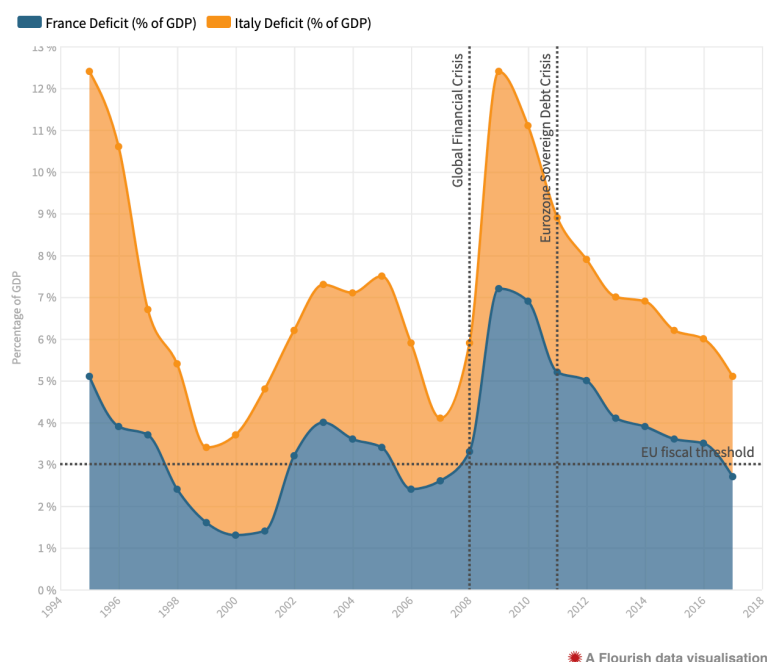
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_di12.

⁶⁹ "France - GINI Index." Trading Economics. Senast hämtad: 20 juni, 2019.

<https://tradingeconomics.com/france/gini-index-wb-data.html>

Frankrike har under många år haft en svag ekonomi. När den fysiska euron officiellt introducerades den 1e januari 2002 låg både Tysklands och Frankrikes arbetslöshet runt 8%.⁷⁰ Idag ligger Tysklands arbetslöshet på 3,1% medan Frankrikes har ökat till 8,8%.⁷¹ Till följd av finanskrisen 2008 utbröt även eurokrisen. Dessa påverkade Frankrikes ekonomi mycket negativt. Dessutom var landet högt skuldsatt inom EU-zonen vilket förvärrade situationen.⁷² För att motverka krisernas effekter använder Frankrike sig av åtstramningspolitik. Detta innebär att staten jobbar för att minska budgetunderskottet genom att minska utgifter och höja skatteintäkter. Denna politik används när staten har skulder som är svåra att återbetala. Under 2017 hade Frankrike ett budgetunderskott på 2,6% av BNP och som syns på kurvan nedan, sjunker underskottet. EU:s gräns ligger på maximalt 3% enligt Maastricht-fördraget från 1992.⁷³

France vs Italy: National deficit

✶ A Flourish data visualisation

⁷⁰ “Can Emmanuel Macron Solve France’s Economic Riddle? | Larry Elliott | Business | The Guardian.” Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.theguardian.com/business/2017/apr/30/emmanuel-macron-france-economic-riddle>.

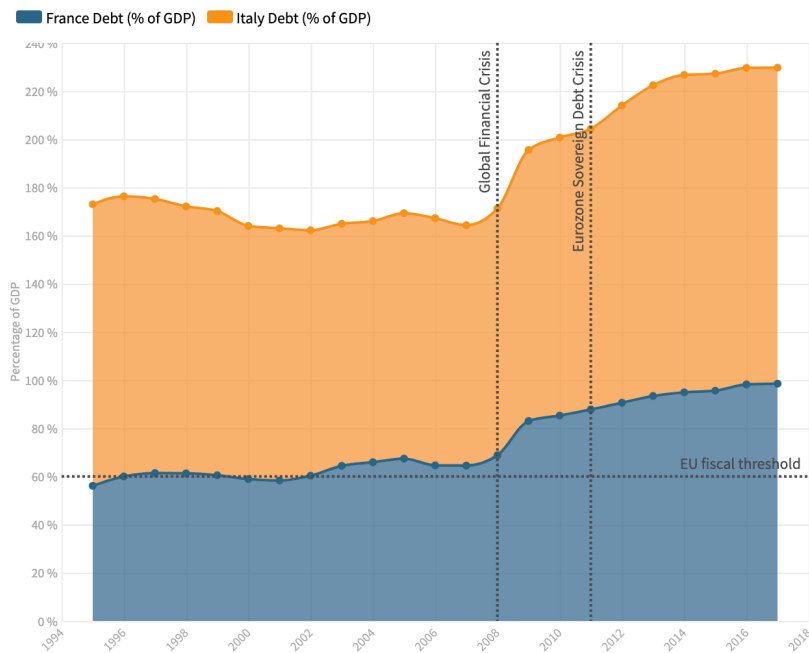
⁷¹ “Unemployment Statistics - Statistics Explained.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics.

⁷² “France Embracing Austerity? | Armstrong Economics.” Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.armstrongeconomics.com/history/europes-economic-history/france-embracing-austerity/>.

⁷³ “Ibid.

Frankrikes statskuld ligger på 98,4% av BNP. EU:s riktlinjer är att skulden ligger under 60% av BNP. Endast fem länder i EU har högre skuld jämfört med sitt BNP.

France vs Italy: National debt

A Flourish data visualisation 74

Konsekvens

Den 29e maj 2018 får fransyskan Priscilla Ludosky nog. Hon lanserar en petition på internet för en prissänkning av bränslet. Detta är en motreaktion mot den skattehöjning på 0,076 euro/liter av diesel och 0,038 euro/liter bensin som trädde i kraft i januari samma år.

Petitionen nådde stor framgång och i oktober samma år hade den 226 000 underskrifter, för att i november passera över en miljon underskrifter. Missnöjet var således utbrett. Under oktober månad startade de två lastbilschaufförerna Éric Drouet och Bruno Lefevre Facebook-evenemanget: "blocage national contre la hausse du carburant" (sv. nationell blockad mot höjningen av drivmedelskostnaderna). Planerat datum: 17 november. Det skapas även ett politiskt parti, som dock inte delar exakt samma agenda och politik med resterande del av rörelsen - man är till exempel mot Référendum d'Initiative Citoyenne (RIC).⁷⁵ Detta kommer

⁷⁴ Amaro, Silvia. "France 2019 Budget Is Also a Concern for Brussels," October 24, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.cnbc.com/2018/10/24/france-2019-budget-is-also-a-concern-for-brussels.html>.

⁷⁵ Le Figaro. Lepelletier, Pierre. "Comment la «gilet jaune» Jacline Mouraud prépare son projet de parti politique". Januari 8, 2019. Senast hämtad: maj 21, 2019. <http://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/2019/01/08/25001-20190108ARTFIG00118-comment-la-gilet-jaune-jacline-mouraud-prepare-son-projet-de-parti-politique.php>

förklaras tydligare senare i uppsatsen. Till följd av dessa reformer har president Macron kallats för "le président des riches" vilket översätts: de rikas president.

4.3.2 Belgien

Reformer

Precis som i Frankrike så blev startskottet för rörelsen de höga bränslepriserna. Dessa har ökat 15% under 2018.⁷⁶ De belgiska demonstranterna vänder sig mot att allt under det senaste decenniet blivit mycket dyrare. Elpriserna har ökat med 67%, vattenkostnaderna med 47%, sopavfallskostnaderna med 50% och hemförsäkringskostnaderna har ökat med 41%.⁷⁷ Många i GV-rörelsen är således besvikna då levnadskostnaderna ökat så mycket.

I december 2017 röstade belgiska parlamentet igenom en reform för bolagsskatten. Likt den tidigare nämnda skattereformen CICE i Frankrike är detta en skattelättnad för bolagen. Under 2018 sänkte Belgien denna skatt från 33% till 25%. En avsevärd skillnad för bolagen.⁷⁸

Statistik

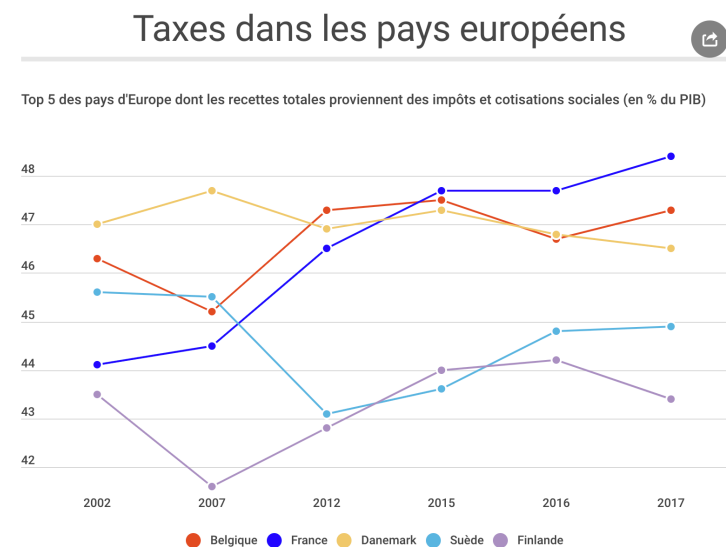
En av grundpelarna i denna rörelsen handlar om skattetryck. Sett till grafen nedan utläses att både Belgien och Frankrike sticker ut jämfört med resterande EU gällande skattetryck. Belgien har ett skattetryck på 47,3% av sitt BNP och i EU har endast Frankrike högre skattetryck. Belgien har ökat något sedan 2002 och Frankrikes skattetryck har ökat markant. Nedan utläses hur länder så som Sverige, Danmark och Finland (som är kända för högt

⁷⁶ "Bonjour l'Europe - «Gilets jaunes»: en Belgique aussi." RFI, December 3, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.rfi.fr/emission/20181203-mouvement-gilets-jaunes-belgique-taxes>.

⁷⁷ Newmedia, R. T. L. "Notre POUVOIR D'ACHAT a bel et bien augmenté en 10 ans: voici pourquoi vous avez l'impression du contraire..." RTL Info. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.rtl.be/info/belgique/economie/notre-pouvoir-d-achat-a-bel-et-bien-augmente-en-10-ans-voici-pourquoi-vous-avez-l-impression-du-contraire--1078680.aspx>.

⁷⁸ "La FEB et Charles Michel satisfaits de la réforme de l'impôt des sociétés, DéFI un peu moins." RTBF Info, December 22, 2017. Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/belgique/detail_charles-michel-s-est-rejouit-apres-la-reforme-de-l-impot-des-societes?id=9796674.

skattetryck) ligger långt under Belgien och Frankrike.⁷⁹

Som nämndes i det tidigare avsnittet mäts ekonomisk ojämlikhet med GINI-koefficienten, där 100 innebär att en person äger allt i samhället, och 0 där alla delar exakt lika på samhällets pengar. För att påminna återberättar jag att EU-snittet med 28 länder 2017 låg på 30,7. Frankrike låg på 29,3 och Belgien låg på 26,0: bland de absolut lägsta i EU.⁸⁰ Sett till den historiska utvecklingen så ligger Belgiens GINI-koefficient på det lägsta sedan 2004.⁸¹

Köpkraften i Belgien har endast ökat 5% sedan 1995⁸² men ligger ändå på 35 000 BNP per capita, jämfört med EU-snittet på 30 000.⁸³

Belgiens arbetslöshet är på väg ner och ligger idag långt under EU-snittet, på 5,9 % 2018.⁸⁴

⁷⁹“Pourquoi La Belgique Est-Elle Le 2e Pays Européen Au Niveau de La Pression Fiscale?” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/economie/detail_pourquoi-la-belgique-est-elle-le-2e-pays-europeen-au-niveau-de-la-pression-fiscale?id=10085240.

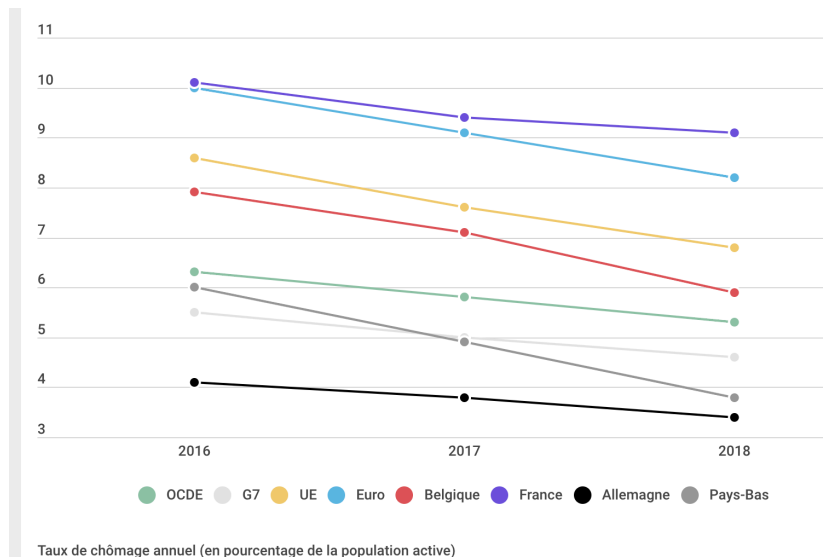
⁸⁰ “Eurostat - Data Explorer.” Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>.

⁸¹ “France - GINI Index.” Trading Economics. Senast hämtad: 20 juni, 2019. <https://tradingeconomics.com/belgium/gini-index-wb-data.html>

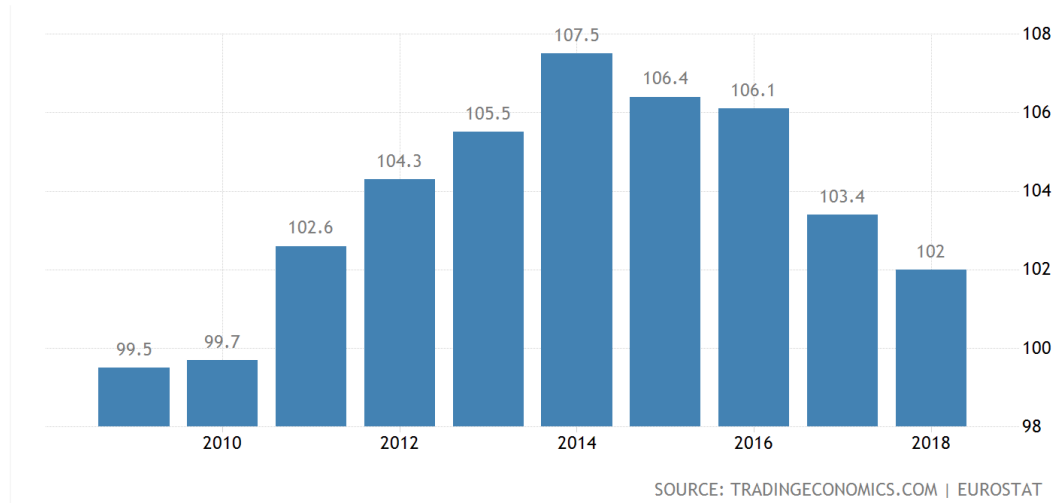
⁸² “Le Pouvoir d’achat Moyen Des Belges n’a Augmenté Que de 5 % En 23 Ans.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/economie/detail_le-pouvoir-d-achat-moyen-des-belges-n-a-augmente-que-de-5-en-23-ans?id=9997002.

⁸³ “Eurostat - Tables, Graphs and Maps Interface (TGM) Table.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_10_10&plugin=1.

⁸⁴ “Le Taux de Chômage Belge Dans La Moyenne Européenne Pour 2018.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/monde/detail_le-taux-de-chomage-belge-dans-la-moyenne-europeenne-pour-2018?id=10143455.

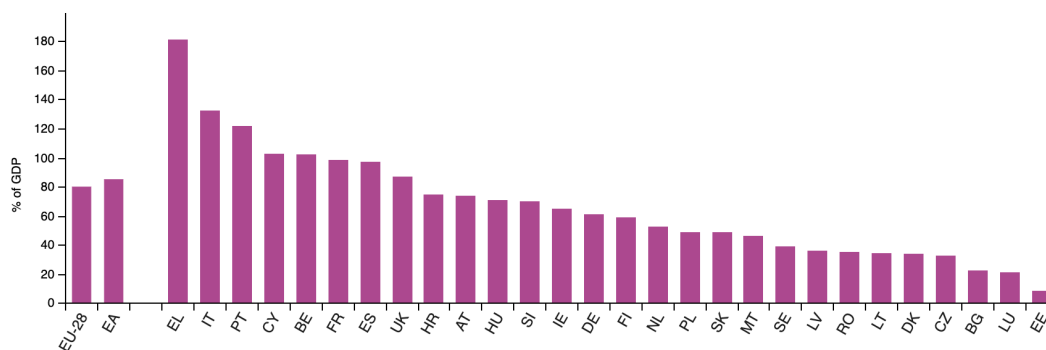
I Belgien slog finanskrisen 2008 hårt. 2009 låg statsskulden på 99,5% av landets BNP och uppgick 2014 till 107,5%. Sedan dess har statsskulden minskat och ligger 2018 på 102%. Frankrike låg på 98,4% samma år, dock har deras skuld konstant ökat, medan Belgiens statsskuld är på nedgång. Som tidigare nämnt är EU:s riktlinjer 60% av landets BNP, således har båda länderna för höga skulder.⁸⁵

För att få en bredare europeisk kontext är det intressant att se hur samtliga EU-länder ligger till gällande statsskulder. Både Belgien och Frankrike ligger relativt högt upp jämfört med andra EU-länder. Högst ligger dock Grekland med 181,1% av sin BNP och lägst ligger Estland med 8,4% av sin BNP.

⁸⁵ "Belgium Government Dept" Senast hämtad: maj 14, 2019.
<https://tradingeconomics.com/belgium/government-debt-to-gdp?embed?embed>

General government debt 2018

Data extracted on 23.04.2019.

Source: Eurostat (online data code: tsdde410)

eurostat

86

Precis som i Frankrike så har mycket kritik från GV-rörelsen riktats mot priset på elektricitet. Detta anses ha skjutit i höjden jämfört med de resterande EU-länderna. GV-rörelsen beskyller regeringen för nedstängningen av kärnkraft och dåligt utvecklad vindkraft. Resultatet innebär att Belgien köper in el från Frankrike, Nederländerna och Tyskland. Dessa säljer till ett högt pris, samt att Belgien har en hög skatt på 21%, vilket ökar kostnaderna markant.⁸⁷ Nedan utläses Belgiens prisutvecklingen jämfört med resterande EU mellan 2015–2017.⁸⁸ Under de senaste 10 åren har elpriserna ökat med 67%.⁸⁹

⁸⁶ “Government Finance Statistics - Statistics Explained. Senast hämtad: maj 14, 2019.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_finance_statistics.

⁸⁷ Kuyssche, Alain De. “Electricité : la plus chère en Belgique.” *LE PEUPLE* (blog), November 14, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://lepeuple.be/electricite-la-plus-chere-en-belgique/94457>.

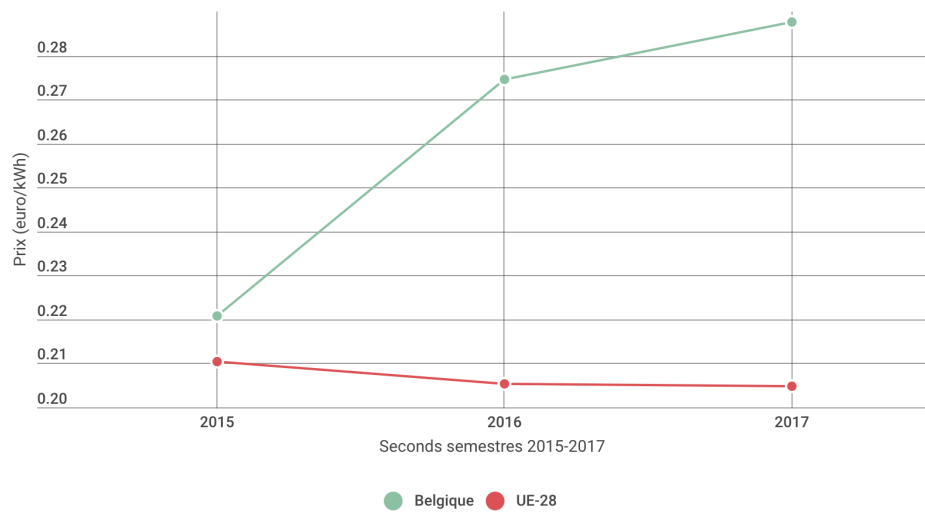
⁸⁸ “INFOGRAPHIE | L’électricité Belge, Une Des plus Chères d’Europe.” Senast hämtad: maj 14, 2019.

https://www.lavenir.net/cnt/dmf20180815_01209696/infographie-l-electricite-belge-un-des-plus-cheres-d-europe.

⁸⁹ Newmedia, R. T. L. “Notre POUVOIR D’ACHAT a bel et bien augmenté en 10 ans: voici pourquoi vous avez l’impression du contraire...” *RTL Info*. Senast hämtad: maj 14, 2019.

<https://www.rtl.be/info/belgique/economie/notre-pouvoir-d-achat-a-bel-et-bien-augmente-en-10-ans-voici-pourquoi-vous-avez-l-impression-du-contre--1078680.aspx>.

Prix de l'électricité (euro/kWh) des seconds semestres de 2015 à 2017, en Belgique et dans l'Union européenne

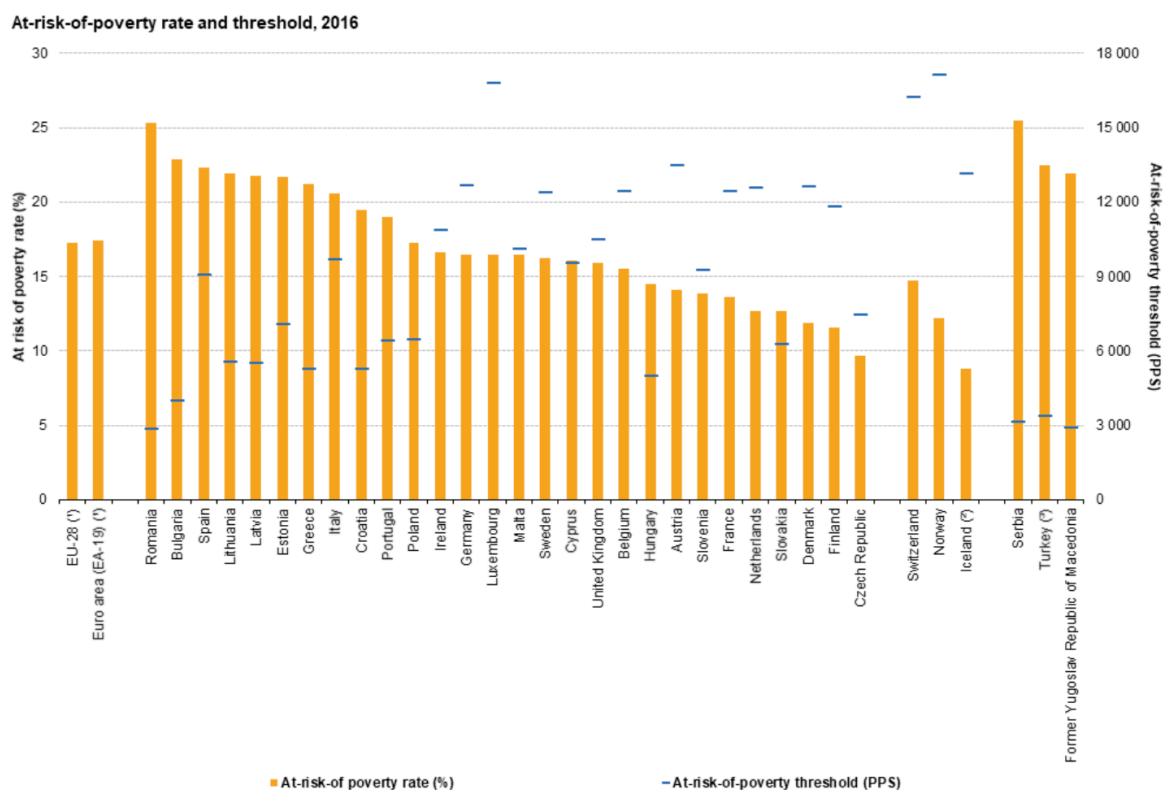
I Belgien är andelen som lever under existensminimum 15,9%. I Frankrike var siffran 14%. I grafen nedan framgår att varken Belgien eller Frankrike sticker ut, då snittet i EU är 17,3% 2016.⁹⁰ Denna har ökat från cirka 14% 2003.⁹¹

⁹⁰ "Income Poverty Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Income_poverty_statistics.

⁹¹ Wallonie. "Taux de risque de pauvreté." 1 juni, 2019. Senast hämtad: 16 juni, 2019.

<https://www.iweps.be/indicateur-statistique/taux-de-risque-de-pauvrete/>

Konsekvens

Belgien var det första landet utanför Frankrike där GV-rörelsen uppstod. Den 30de november 2018 samlades runt 300 personer utanför europeiska institutioner i Bryssel, EU:s huvudstad. Man krävde här ett "slut på det sociala blodbadet " (fr. la fin du "carnage social") och att president Charles Michel ska avgå. Rörelsen fortsatte under de kommande veckorna och blev alltmer våldsamma. Många arresterades, skadades och blockeringar och protester fortgick.⁹² Rörelsen lever vidare starkt ännu, även om det faktiska agerandet på gatorna lugnat sig något. I december 2018 accepterade den belgiska kungen president Charles Michels avgång.⁹³

4.3.3 Könsfördelning och åldersfördelning i Gula Västarna

I båda länderna finns en jämn fördelning mellan könen. I Frankrike finns en överrepresentation av kvinnor som deltar (54%). Åldersfördelningen är 35–49 (27,2%), 50–64

⁹² Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine: Éditions du Croquant. s. 152

⁹³ "Le Roi Philippe accepte la démission de Charles Michel, la Belgique est officiellement en affaires courantes." RTBF Info, December 21, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtbf.be/info/belgique/detail_le-roi-continue-ses-consultations-avant-de-confirmer-la-demission-de-charles-michel?id=10103704.

(26,6%), 18–24 (6,2%) och över 65 år (17,3%).⁹⁴ Det är främst medelålders och äldre som deltar. I Belgien har jag inte funnit någon statistik på detta.

4.3.4 EU-valets påverkan

I och med EU-valet 2019 kan antas att EU och dess institutioner bör bli objekt för demonstrationerna. Detta har jag dock inte sett något av. EU-kriticismen är fortfarande svag enligt mina observationer och konversationer. Däremot finns det ständiga debatter vem man ska rösta på i EU-valet, men det är då tydligt att objekten för demonstrationerna fortfarande ligger på nationell nivå.

4.4 Jämförelse av bakgrunderna i Belgien och Frankrike

Det har onekligen skett en förändring i form reformer som kan klassas som förtryckande mot medel- och underklassen. Både Belgien och Frankrike ligger på förstaplatserna inom EU med högst skattetryck, detta i samband med sänkta bidrag. Frankrike har den fjärde högsta arbetslösheten i EU, medan Belgiens ligger långt under EU-snittet. Skattereformerna (skattelättnaderna) för bolagen (CICE) har skett i båda länderna. I kapitlet har även ”loi anti-casseurs” diskuterats: lagändringen att låta poliser genomsöka och arresteras misstänksamma personer i samband med protester, men denna lag finns endast i Frankrike. Även GINI-koefficienten har diskuterats, verktyget för att mäta ekonomisk ojämlikhet i samhället. Här ligger båda länderna under snittet, och Belgien bland de absolut lägsta i EU. Gällande antalet som lever på existensminimum så ligger Belgien och Frankrike flera procentenheter under EU-snittet. Vid ekonomisk jämförelse mellan länderna och EU-snittet, sett till statsskulder, ligger länderna ganska långt över EU:s riktlinjer och är relativt högt skuldsatta.

⁹⁴ Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine : Éditions du Croquant. s. 20

5.0 Resultat

5.1 Ilska mot polis och våld

Frankrike

I Frankrike är ilskan mot ordningsmakterna mycket stark. I samtliga debatter med demonstranter har det nämnts aggressioner mot polisen och dess övervåld. Under mina observationer var det konstant våldsamt med tårgas, batonger och knytnävsslag etc. Situationen var ofta hotfull under mitt närvarande. Det ska dock nämnas att det finns lugnare delar och tidsperioder av rörelsen. Ett exempel var när en samling på ett hundratal personer samlades på ett torg - främst för DAL (Droit au logement - rätten till bostad). Demonstranterna delade ut lappar, samtalade med varandra och det fanns en mindre orkester som spelade. Polisen iakttog varsamt på avstånd. När denna grupp slöt upp med de större grupperna blev det desto mer våldsamt. Detta var även tydligt på de sociala medier där filmklipp syns där polisen agerar våldsamt, ofta utan att man får se förgrunden till agerandet. Trots detta är en stor majoritet av deltagarna i protesterna är mot våldet.⁹⁵ På sociala medier är det vanligt med filmklipp och bilder där poliser attackerar, ofta ur sådan vinkel att det ser helt oprovocerat ut. Kommentarererna på dessa filmklipp och bilder är aggressiva. Under protesten den 1 december kastades 10 000 tårgasbomber, en var fjärde sekund.⁹⁶ Det finns exempel där poliserna står mot en stor grupp demonstranter, men istället för att attackera tar dessa poliser stilla av sig sina hjälmar och gör ingenting. Reaktionen i kommentarsfältet blir då helt annorlunda mot poliserna, med lyckönskningar och att de alla är på samma sida. När poliserna tog av sig hjälmar ansågs det mer mänskliga. Det finns även andra exempel från Frankrike, där Gula Västar-demonstranter formar led och skydd för poliserna och ber de mer våldsamma demonstranterna att sluta.⁹⁷

⁹⁵ Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine : Éditions du Croquant. s. 29

⁹⁶ Ibid. s. 30

⁹⁷ "Gilets jaunes acte 20 : forces de l'ordre hyper réactives à Paris" Youtube video. 22,32, "Where the Claim is" 30 mar 2019. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.youtube.com/watch?v=LIQuY0NiSCo>

Figur 1: En påtaglig mängd tårgas som var konstant närvarande i de större grupperingarna. Med mig står en större mängd icke-aktiva demonstranter och filmar. Stämningen är spänd.

Figur 2: Motvillig arrestering av en av de mer våldsamma demonstranterna.

Belgien

En av de belgiska demonstranterna berättar om hur han sattes i parisiskt häkte i 30 timmar endast för innehav av en banderoll och en andningsmask. Detta häkte beskrivs, av

demonstranten, som avskyvärda förhållanden, dock utan att förklara på vilket sätt de var just avskyvärda. När han släpptes frågade han en domare på vilka grunder hans frihetsberövande hade skett och fick inget svar. Samme demonstrant satt 20 timmar i häkte i Bryssel den 8 december då han hade haft en gul väst i sin ryggsäck och återigen blev han släppt utan förklaring till varken frisläppningen eller arrestering.

Våldet är inte lika påtagligt i Belgien. Polisen finns på plats men agerar sällan. Tårgasen, som i Frankrike var konstant, är mer sällsynt. Aggressionerna mot poliserna är mycket svagare än i Frankrike. Det ska dock nämnas att det finns flera exempel på hårt våld under protesternas gång med ett flertal dödsfall. Våldet har avtagit enligt mina observationer - men återfinns fortfarande.⁹⁸ Jag jämför här med tidigare dokumentation i form av filmklipp från tidigare demonstrationer. Istället för aggressioner finns en mer påtaglig rädsla till poliser. Detta visades under en telefonkonversation jag höll med en aktiv demonstrant från Belgien när hans första fråga var: "T'es pas un flic, non?" vilket kan översättas till: "Du är inte snut, va?". Samma person som ställde denna frågan likställde den belgiska polisen med tredje rikets SS, då han såg en liknelse med hur de försvarade landets politik och förtryckte olikstänkande. I flertalet filmer från Belgien så kallar man Frankrike "La dictature Macron" vilket översätts: Den Macronska diktaturen.

Figur 3: Belgien. Polisen finns på plats och redo med batonger med de nyttjas mer sällan. Man ser stundvis människor diskutera saker i lugn och ro med poliserna.

⁹⁸"«Gilets jaunes»: trois Belges décédés depuis le début du mouvement." SudInfo. Senast hämtad: 10 juni, 2019. <https://web.archive.org/web/20190113003840/https://www.sudinfo.be/id95716/article/2019-01-12/gilets-jaunes-trois-belges-decedes-depuis-le-debut-du-mouvement>

5.2 Förtryck

I båda länderna pratar man om ett förtryck från "eliten". Det handlar dels om en rad reformer som beskrivs ovan, men också folkets "icke-inblandning" i politiken. Det pratas här om RIC (Référéndum d'Initiativ Citoyenne) vilket kan likställas med direktdemokrati - ett medel för medborgarna att ha mer inflytande och att undvika att politikerna kan lagföra saker utan befolkningens godkännande. "Makten åt folket" är ett genomgående tema i rörelserna i båda länderna. Demonstranterna har inte fått gehör gällande detta i Frankrike, men den Walloonska regeringen har godkänt ett förslag som nekats i många år där befolkningen kan se kommunala och interkommunala konton.

Figur 4: "Vi ger makten till folket" - valslogan inför EU-valet 2019. Gällande "makt åt folket"-temat som genomgått rörelserna i båda länderna har även Marine Le Pen och hennes parti Rassemblement National deltagit i denna del.

En av demonstranterna berättar hur medierapporteringen visar en total snedbild av hur det faktiskt ser ut. Denne säger att 95% av all media ägs av stora finansiella aktörer och vänner till politikerna (vilket återigen vittnar om en ilska mot samhälls-"eliten"). På grund av att 95% av media drivs av denna elit så visar media bara desinformation. Han menar på att man provocerar medborgarna och sedan endast rapporterar och filmar när medborgarna försvarar sig.

5.3 Intensitet i demonstrationerna

Frankrike

I Frankrike varierade det hur energiska demonstrationerna var. Stundvis var det avslappnat och det var mer av en folkfest än en protest, medan det några minuter senare kunde skifta till blodigt allvar. Till exempel var det till en början på demonstrationen jag närvarade väldigt

lugnt, när endast ett 10-tal personer hade samlats och stod och pratade som gamla vänner. Sakta blev det mer intensivt och efter någon timma var stämningen mycket mer triggad.

Figur 5: Lugn och avslappnad stämning till en början. Man pratar, skrattar och har händerna i fickorna. Flera har sina västar i sina ryggsäckar och själva demonstrationen har inte fullt ut påbörjats ännu. Precis till höger när denna bild tagits stod endast två poliser på avstånd. Jag tolkade det som att de rapporterade via telefon att det var en början av en demonstration som skedde här.

Men det var även uppenbart att polisen visste att detta skulle bli en lördag som alla andra sedan protesterna började. Det var tidigt på morgonen men i stan stötte jag på patrull efter patrull, redo att ingripa vid senare demonstrationer.

Figur 6: På en av Paris alla bakgator fanns en del av förberedelserna för vad som komma skulle.

I samband med att antalet demonstranter växte, så blev även polisen mer närvarande. Detta ökade intensiteten mellan demonstranterna och poliserna. Ganska snabbt började tårgas kastas och poliser fick ingripa allt hårdare.

Figur 7: Inte långt efter att demonstrationen började, steg intensiteten. På bilden ser vi hur en av demonstranterna brottas ner mot marken för att sedan gripas.

Belgien

I Belgien ser det lite annorlunda ut. Generellt sett är det väldigt lugnt under protesten. Vid jämförelse av intensiteten på protesterna mellan Frankrike och Belgien är det tydligt att i Belgien behålls det lugn som fanns till en början i Frankrike. Demonstranterna går runt och protesterar, men de håller händerna i fickorna, samtalar och skrattar ihop med sina meddemonstranter. Precis som i Frankrike till en början så påminner det mycket mer om en folkfest än en demonstration.

Figur 8: Händerna i fickorna. Stämningen är god och man lunkar sakta fram. Budskapet på västen är likt de franska, men stämningen har en avsevärd skillnad.

Figur 9: Påminner mer om en folkfest än en demonstration i detta skede. Ett band spelar svängig musik, vissa demonstranter stannar upp, lyssnar och klappar i takt till musiken.

Det ska dock inte nekas att det absolut finns fall av hårt våld i Belgien, även om det är i väldigt mycket mindre grad.

Figur 10: Belgien. En man ställer sig i vägen för polisen och puttar dem. Polisen agerar först genom att försöka trycka tillbaks honom men slår honom tillslut hårt i huvudet med batong. Killen faller till marken efter slaget på bilden.

5.4 Högerextremism

Frankrike

Rörelsen har flertalet gånger kallats högerextremistisk⁹⁹, dock har den, politiskt sett en vänster-fördelning. 33% säger att de är varken höger eller vänster, 15% är högerextrema, 42,6% är vänster och 12,7% är höger.¹⁰⁰ Enligt flera konversationer utgör de högerextrema krafterna endast en ytterst liten del av rörelsen och man tar även avstånd från dessa krafter.¹⁰¹

¹⁰² I sociala medier är det ytterst sällsynt, om inte obefintligt, med rasism eller

⁹⁹ Lichfield, John. "Just who are the Gilets Jaunes?" The Guardian. 2019. Senast hämtad: 10 juni, 2019.

<https://www.theguardian.com/world/2019/feb/09/who-really-are-the-gilets-jaunes>

¹⁰⁰ Farbiaz, Patrick. 2019. *Les Gilets Jaunes, Documents et textes*. Vulaines sur Seine : Éditions du Croquant. s.

21

¹⁰¹ Ibid. s. 105

¹⁰² Ibid. s. 39

migrationsmotståndare. Detta gäller även plakaten under demonstrationerna. Migration är ingen fråga i rörelsen. Dessa krafter kan ha avtagit under protesternas gång. Siffrorna ovan är snart ett halvår gamla och migrationsfrågan och förhållandena kan ha förändrat under perioden.

Belgien

Jag har inte funnit specifik statistik på den politiska fördelningen i Belgien men det finns exempel när små, högerextrema grupper från partiet *Nation* har deltagit i protesterna.¹⁰³ I en av konversationerna med en aktiv belgisk demonstrant nämner han sin övertygelse om hotet högerextremismen innebär för Europa: "L'extrême droite va envahir l'Europe et mener à une guerre civile" vilket översätts: Högerextremismen kommer invadera Europa och leda till inbördeskrig. Men denne demonstrant kopplar även högerextremismen till inkomstklyftorna i samhället: "Comme dans le reste du monde, L'extrême droite ne sert qu' à enrichir les très riches en faisant peur aux pauvres entre eux." Detta översätts: Som i resten av världen så tjänar högerextremismen endast för att berika de rikaste genom att skrämja de fattiga bland dem själva". I dennes syn så är således Gula Västarna dels en kamp mot högerextremismen och dels en orättvis politik.

5.5 Vänsterextremism

Det pratas sällan om vänsterextremism i GV-rörelsen. Men bland de vanligaste symbolerna i observationerna är exempelvis den vänsterextrema diktatorn Che Guevara. Symbolen finns både i form av fysiska huvudbonader i protesterna men även i sociala medier. Dessa förekommer i båda länderna. Det är dock svårt att avgöra om Che Guevara är en symbol för revolution eller vänsterrevolution. Det är även uppenbart att demonstranterna vänder sig mot kapitalismen i båda länderna. I Belgien sjungs exempelvis ramsan: "Anti, anti, anti capitalisme".

¹⁰³ "Gilets Jaune: Des Membres de l'extrême Droite Présents à Libramont." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/societe/detail_gilets-jaune-des-membres-de-l-extreme-droite-presents-a-libramont?id=10080941.

Figur 11: En av demonstranterna med en flagga på den tidigare kubanske, marxistiska och revolutionära ledaren Che Guevara. Detta kan vittna om dels den revolutionära andan i rörelsen, men eventuellt även ett tecken på att det är en vänsterrörelse.

5.6 Plakaten

I båda länderna har man hemgjorda plakat och skyltar, vilket vittnar om att ingen större förening eller bolag ligger bakom rörelsen. Det enda exemplet jag såg på tryck var på de gula västarna för DAL (Droit Au Logement - Rätt till bostad). I Frankrike hade vissa belgiska flaggor, och i Belgien hade vissa franska flaggor. Detta motiverades i en konversation med att de "kämpar ihop".

Många av plakaten handlade om att Macron borde avgå: "Macron Démission". Det finns även andra grövre som att Macron borde se upp och påminnelser om franska revolutionen.

Figur 12: En tydlig antydning på en jämförelse mellan denna proteströrelse och den franska revolutionen, som vi alla veta slutade dramatiskt för dåtidens ledare: Kung Ludvig XVI. Det står att Macron borde vara försiktig. Som man ser står polisbilarna närvarande konstant, trots att stämningen just här är relativt lugn.

Figur 13: Glad stämning. "Gult framför, Macron bakom". Hon har även en belgisk flagga i handen, men bilden är tagen i Paris. Ytterligare exempel på att man kämpar ihop.

Det handlade även om tidigare nämnda RIC, flaggor från området France Compté (vilket är en administrativ del av Frankrike), förslag för en nationell bank, mot konsumtionen och revolution etc. Demonstranterna skriver att det inväntar rättegångar mot makthavarna och jämför dem med Nuremberggrättegångarna. Det är således väldigt dramatiska plakat.

Figur 14: "Valen 2017 fejkade (förvrängda), valen 2017 snodda" med en målning som avbildar någon form av fransk revolution. Man kan tydligt se att det lagts ner enorma mängder energi på vissa av plakaten. Polisbilar står överallt.

Figur 15: Bild tagen bakifrån plakatet på figur 14. Man ser polisens närvaro och hur tårgasen ligger tjock längre fram i demonstrationen. Bakom mig i detta foto finns ett 20-tal piketbussar med poliser som sakta följer efter.

Figur 16: En belgisk flagga med fredstecken som bokstaverar GJ (=Gilets Jaunes). Notera den franska flaggan i bakgrunden, vilket vittnar om att man är två nationer i kampen.

På plakaten i Belgien skyltas Macron (antagligen för att det är fransmän som protesterar där också), för revolution, Che Guevara, mot eliten, höga skatterna, hyckleriet bland politiker och mot kapitalismen etc. Demonstranterna använder sig av uttrycket "ras-le-bol" vilket kan översättas att "man har fått nog". Generellt sett är utstyrlarna i Belgien mindre utpräglade än de i Frankrike.

5.7 Klimat

Både den franska och belgiska GV-rörelser startade ur ett missnöje gällande höjda dieselskatter. I båda länderna sammansmälter protesterna med den klimatstrejk som pågår. Det är svårt att avgöra om dessa aktivt valt att demonstrera ihop eller om de endast sammanfaller i tid. Det finns dock en grön anda i GV-rörelsen. I båda länderna sjungs ramsan: "plus chaud, plus chaud, plus chaud que le climat" vilket kan översättas som "varmare, varmare, varmare än klimatet".

På ett plakat i Frankrike står det på franska: "Vi skyddar inte klimatet, vi är klimatet som skyddar sig i gult". De kritiserar även franska regeringen och säger: "La priorité du gouvernement n'est pas la transition écologique, mais l'organisation d'un transfert de richesse vers le secteur privé et les plus riches". På svenska kan det översättas följande: Regeringens prioritet är inte en ekologisk övergång, men en organisering av rikedomar till den privata sektorn och de rikaste". Detta visar på en grön anda i rörelsen. Det är dock obestridligt så att klimatprotesterna i Belgien var mycket större än den i Frankrike samma helg. Den belgiska demonstrationen denna helg innehöll fyra grupperingar: En demonstration för klimatet, en demonstration för abort, en demonstration mot abort och en Gula Västarna-demonstration. I Belgien deltog alla dessa i samma tåg, medan de i Frankrike var mer separerade. Det är dock svårt att avgöra om dessa sammanföll i tid, eller medvetet demonstrerade ihop.

5.8 Europeiska Unionen

I båda länderna i fråga kan man skymta åsikter och slagord om Brexit (antagligen för Belgien och inte för Britannien) och Frexit, även om det är ovanligt att se på plakaten och västarna. Det verkar endast vara en liten del som fokuserar på det. Inte heller återfinns mycket av detta på sociala medier, i varken de belgiska eller franska grupperna. Objekten är snarare de nationella politikerna och politiken. Som redogjort i kontext-kapitlet har inte heller EU-valet påverkat objekten i rörelsen. De aktiva demonstranterna diskuterar mycket på sociala medier vilka man borde rösta på, men kritiken riktas aldrig mot EU och dess institutioner.

6.0 Analys

GV-rörelsen är ett uppenbart exempel av proteströrelser enligt teorin om Contentious Politics. Gula Västarna (subjektet) gör anspråk på objektet Emmanuel Macron och hans politik. Det handlar om kollektivt anspråk där viss koordination finns. Det är i detta fallet en avgörande faktor att politiken är en av aktörerna i rörelsen. Precis som tidigare förklarar påverkar denna inblandning av tre anledningar: politiker åtnjuter fördelar i samhället som inte andra gör, politiker gör anspråk på och bestämmer över många saker och människor i landet samt att regeringen kontrollerar maktinstitutioner (så som polis, domstol, fängelser osv). Detta är grundbultarna till varför rörelsen har uppstått då man som subjekt kritiserar samtliga tre av dessa delar. GV-rörelsen vänder sig emot den elit som styr samhället och förklarar att de åtnjuter frukter som ingen annan kan göra i samhället. Åsikterna om RIC visar också kritik mot hur eliten bestämmer över folket utan deras vilja. Den sista punkten förklarar hur polisen ses som motståndare av GV-rörelsen. Men det handlar inte bara om polisen. Som exemplifieras i en av konversationerna med en belgisk demonstrant när denne blev satt i häkte i först 30 timmar i Paris och sedan 20 timmar i Bryssel utan vidare förklaring, vilket visar på en stark aggression mot domstolen och andra institutioner.

Som tidigare förklarar finns det en stark känsla av förtryck i rörelsen. Demonstranterna känner sig bortprioriterade genom en lång rad reformer som de känner prioriterar andra grupper i samhället. Detta är ett av nyckelverktygen för rörelsen: man känner en stark vi-dem-känsla i samhället (politikerna och överklassen mot folket). Här exemplifieras olika identiteter: främst den kollektiva identiteten Gula Västarna och den politiska identitet vilken utgör regeringen med Emmanuel Macron i spetsen.

GV-rörelsen har kollektiva krav, även om de inte är explicita eftersom det finns en viss splittring inom gruppen, som till exempel högerextremism, klimatfrågor och så vidare. Först är identitetskravet, där man kräver att man som aktör blir erkänd, något som Gula Västarna blev relativt omgående. På grund av deras stora resurser gällande antalet aktiva demonstranter blev de snabbt klassat som en aktör med visst inflytande. För det andra finns stående krav - vilket innebär att de förtjänar den respekt som det innebär att tillhöra en viss kategori. För att förklara detta måste man erkänna att Gula Västarna ser sig själva som representanter av folket (vilket får klassas som en "etablerad kategori") och således förtjänar den respekt som detta tillhörande innebär. Detta blir snabbt problematiskt i fallet, då många inom rörelsen känner

sig förtryckta och utsatta för hårt våld av polisiära makter vilket inte, i deras ögon, är den respekt de förtjänar. Således är det förstaeligt att polisen jämställs med SS och att kommentarerna mot dessa är väldigt hårda. Det förklarar även den väldigt vändningen gällande inställningen till polisen när de tog av sig hjälmarna och behandlade demonstranterna som jämbördiga. De gav då gruppen den respekt de ansåg de förtjänade och genast ändrades det stående kravet. För det tredje finns programkrav - att objektet (Macron och regeringen) betar sig på ett visst sätt. Det är här rörelsen koncentreras. De har många krav på hur landets politik måste ändra sig. De vill se en avgång från Macron, mer direktdemokrati och en helt annan skattepolitik som stödjer medel- och underklassen till mycket högre grad än idag.

Det är även intressant att se till de gränser (boundaries) som sker i den sociala rörelsen. Det är vanligt att man identifierar sig själv genom vad som skiljer sig åt från andra i olika kontexter. Detta fallet grundar sig mycket i ekonomi och sociala klasser. De huvudsakliga objekten i rörelsen är överklassen och politikerna och således är dessa inte delaktiga demonstranter. GV-fokuserar inte alls på etnicitet (även om den är relativt homogen i rörelsen), religion, kön eller olika stadsdelar utan mer på klasser och det är även detta som blir den främsta konflikten i sammanhanget.

Denna sociala rörelse är en väldigt erkänd, mycket på grund av de stora resurserna gällande antalet demonstranter. Uppståndelsen kring rörelsen har varit väldigt stor. Tilly & Tarrow talar här om contentious performances eller contentious repertoires. Den första handlar om när en politisk aktör gör anspråk på en annan politisk aktör, medan den andra handlar om när aktörer utför demonstrationer, petitioner och publika möten. GV-rörelsen är ett uppenbart exempel av contentious repertoires. Detta kallas även sociala rörelsekampanjer i teorin men översätts i uppsatsen till repertoarer. Precis contentious politics-teorin påpekar har internet skapat enorma möjligheter för dessa repertoarer. Man kan nu koordinera och exponera rörelser över hela länder och kontinenter med några få knapptryck. Det är just detta som skett - från absoluta början ända tills idag. Priscilla Ludosky, som publicerade den första petitionen på internet gällande drivmedelspriserna 29 maj 2018, fick ett enormt genomslag tack vare internets möjligheter. Än idag koordineras varje demonstration via Facebook med evenemang, information och uppeldning för att hetsa upp stämningen mer. Repertoarerna sker genom internet och spridningen ökar precis så som teorin säger. Det stämmer också överens

med teorin att sociala rörelser i Europa använder sig av demonstrationer, petitioner och publika möten snarare än självmordsbombningar och gisslantagande.

Teorin om Contentious Politics förklarar även hur mobiliseringen skett. Från början var huvudfokus de höga drivmedelspriserna. Men detta fokus breddades snabbt (till skattefrågor, RIC och till och med högerextremism) och skapade bredare fokus i rörelsen. När detta händer skapas en större mobilisering. Teorin förklarar även det så kallade *scale shift*. Den nedåtgående versionen handlar mer koordination inom kollektiva ageranden på lokal nivå, medan den uppåtgående handlar om mer regionala, nationella eller internationella nivåer än episoden började på. Som teorin konstaterar så börjar de flesta rörelser lokalt. Detta är inte fallet i GV-rörelsen. Eftersom petitionerna nyttjades online så blev spridningen större än endast lokalt och blev nationellt och ganska snart internationellt. När missnöjet och breddningen hade blivit så stor att det blev gatuprotester den 17 november skedde inte dessa lokalt, utan på 3000 platser i Frankrike. Tilly & Tarrow pratar vidare i teorin om nedåtgående eller uppåtgående scale shift med utgångspunkt från startepisoden. Även om rörelsen spridit sig till Belgien skulle jag ändå hävda att den är varken uppåtgående eller nedåtgående i dagsläget. Koordineringen sker fortfarande lokalt, även om intresset finns internationellt. Det enda motargumentet för detta återfinns i en av konversationerna som hölls som menar på att demonstranterna slåss tillsammans över landsgränserna. Man skulle då kunna hävda för en internationell koordination men detta är inte fallet. De lokala subjekten koordinerar repertoarerna och sen kan likasinnade delta. Således är scale shift stabil på ungefär samma nivå som ursprungsrepertoaren.

Teorin berättar också att sociala rörelser är mer frekventa i demokratier än diktaturen. Detta beror på att bredd och jämlikhet med konsultation i form av fria val, referendum, opinionsmätningar, pressdiskussioner och intressegrupper ger incitament och mening för grupper att skapa krav på aktörer. Det frodas även när det finns ett stabilt skydd från regeringen, främst när det kommer till minoriteter. När bredd, jämlikhet, konsultation och skydd delas i samma regering, bildas en grogrund för sociala rörelser. Att det ligger i befolkningens medvetenhet att man *kan* protestera, så ökar viljan att göra det. Eftersom landet har alla dessa grogrunder så skapas lättare sociala rörelser. Det som dock är anmärkningsvärt är att polisen anses, av subjekten, som motståndare då de känner att dessa skyddar politiken och regeringen. Detta i samband med den tidigare nämnda lagändring "loi anti-casseurs" där demonstranterna känner att polisen får inkräkta på det personliga utrymmet, "utan" anledning.

Polisen skyddar landet från totalt tumult, medan vissa subjekt hävdar att detta skapar mer våld. Det är även intressant att sociala rörelser är mer frekventa i demokratier än diktaturer, när Frankrike och Belgien ofta kallas för diktaturer av demonstranterna själva.

Teorin förklarar även den spridning som skett till andra länder i Europa, främst Belgien. Nu för tiden sprids sociala rörelser lättare och blir transnationella. Detta finns i tre olika former, och alla tre återfinns i fallet Gula Västarna. Den första är transnationell aktivism - ett nytt skikt av aktivism där man kämpar för andra utanför sitt egna land. Typexempel av detta är när belgare demonstrerar i Frankrike och fransmän demonstrera i Belgien. Jag vill här återgå till citationen: "Man slåss tillsammans." Den andra är transnationella koalitioner. Både Belgien och Frankrike är medlemsländer i EU och länkarna mellan länderna blir då påtagligare. Även politiken i länderna överensstämmer någorlunda med varandra och således även kritiken mot denna. Dock är endast en liten del av subjekten direkt EU-kritiska. Den tredje gäller snabba, internationella proteströrelser i andra länder. Här spelar till exempel internet en väldigt stor roll, där man snabbt kan se vad som händer i andra länder, hur de koordineras osv. Detta är exakt vad som hänt i fallet med Gula Västarna då rörelsen använder internet som huvudverktyg.

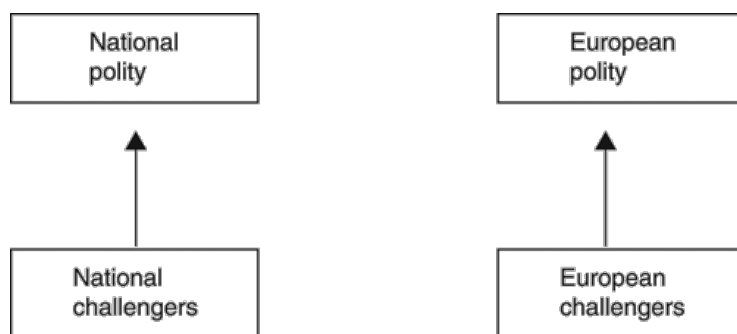
För att vidare förklara spridningen använder jag mig av teorin europeisering. Precis som ovan nämnt, så är både Belgien och Frankrike djupt involverade i Europiska Unionen. På grund av detta anses besluten som blir tagna på en mer supranationell nivå och det är då vanligt att sociala rörelser som denna blir mer internationella. Detta kan förklara den spridning som skett över landsgränserna. Desto mer av besluten som tages på EU-nivå, desto större är anledningarna för GV-rörelsen att använda EU som objekt snarare än de nationella politikerna. Trots detta återfinns endast lite EU-kritik i rörelsen. Det brukar dock anses vanligt, enligt teorin, att man håller sig på en nationell nivå och behåller de nationella ledarna som objekt. Det är tydligt att detta är vad som skett i GV-rörelsen.

Det är även, enligt teorin, ganska tydligt varför GV-rörelsen spridits utöver flera EU-länder. Sociala rörelser har en effekt att skapa ett kritisk publikt filter mot makthavarna på nationell nivå, men sociala rörelser påverkas även av EU. I och med den mer supranationella nivån så ger sociala rörelser i EU-land A möjligheter och legitimitet för en liknande rörelse i EU-land B om rörelsen är svagare där. Detta har vi sett väldigt tydligt i rörelsen om Gula Västarna. I rörelsens ursprungsland Frankrike skedde ganska snabbt en spridning till grann-EU-landet

Belgien där rörelsen var betydligt svagare. Det är således en möjlig anledning till att rörelsen blev så stor som den blev i fler länder än ett, på grund av just europeisering.

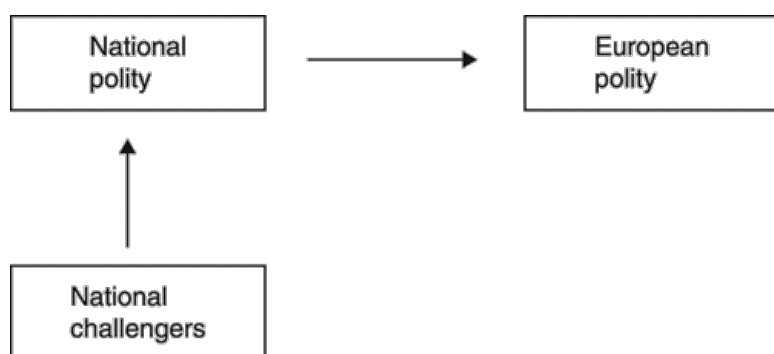
Teorin förklarar även vikten av mängden resurser i en rörelse. Förr var det avgörande för en rörelse att ha stora mängder resurser (i form av exempelvis ekonomiska resurser eller inflytelserika aktörer) för att kunna kommunicera, koordinera och sprida sina åsikter. Men internets påverkan har mer eller mindre raderat denna faktorn. GV-rörelsen sprider sig via något som numer är nästan var mans egendom: Facebook och internet, och dessa kan vara en av anledningarna till den stora spridningen, ända till internationell nivå. Facebook-grupperna mellan länderna är väldigt lika varandra. Stämningen är densamma, objekten är desamma och det är ofta ungefär samma bilder och filmer som delas.

Vidare beskriver europeiseringsteorin hur GV-rörelsen kan påverka EU:s politik. Det finns här, som tidigare redogjorts, scheman hur detta kan se ut:

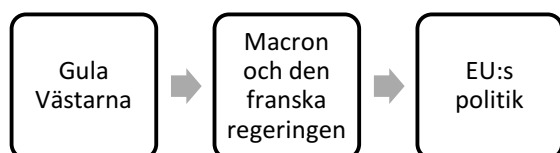
Figur 17: schema om hur subjekt agerar mot objekt.

Enligt schemat ovan så förklaras att subjekten som kritiserar den nationella politiken inte påverkar den europeiska. I samma schema förklaras därför att de subjekt som har EU:s politik som objekt endast kritiserar EU och inte den nationella nivån. Eftersom det bara är en minimal del av rörelsen som kritiserar EU så ska det, enligt schemat, endast påverka EU minimalt. Men det finns, som tidigare redogjort, även ett annat schema som är mer tillämbart i detta fallet.

Figur 18: Teorin förklarar hur subjekt indirekt kan påverka objekt. Ett mer anpassat exempel kommer i figur 19.

Subjekten i varken Belgien eller Frankrike riktar sig inte nämnvärt mycket mot EU, utan objekten återfinns på nationell nivå. Det är väl etablerat att EU har hårda riktlinjer om hur varje land ska styra sin politik, som redogjort ovan (budgetunderskott osv). Trots att länderna är mycket involverade i EU så har objekten mestadels förblivit på nationell nivå. Men det är även så att objekten på nationell nivå *kan* pressas så hårt att de tillslut kommer att påverka den europeiska politiken. Det kan därför inte uteslutas att denna rörelse kan komma att påverka samtliga länder i EU, även om detta inte skett ännu.

Figur 19: Ett exempel på hur Gula Västarna-rörelsen skulle kunna indirekt påverka EU:s politik, trots att EU inte är objekt för rörelsen.

Men vad är då förklaringen till att så lite kritik riktats mot EU? Detta förklaras i teorin och kallas "representative democracy". På grund av EU:s ytterst komplexa struktur med många institutioner, många anställda och långa processer av beslutstagande så är det svårt att hitta just en specifik syndabock inom EU. Därför är det få sociala rörelser som använder sig av objektet EU, även om det finns exempel på detta i historien. Detta kan även problematiseras ytterligare. Enligt Imig and Tarrow 2001a så finns fenomenet *domestication*: att en rörelses nationella diskurs kan europeiseras om det är EU:s politik som är de indirekta kraven på den inhemska aktören och politiken. Detta har vi dock inte sett ännu i denna rörelsen.

Anledningen till detta kan vara den förklarade teorin ovan om representative democracy. Vidare skulle det kunna hävdas att även den franska regeringen är ett exempel av representative democracy. En regering och ett lands politiska organ är också av komplex struktur, och det kan vara svårt att hitta en specifik "syndabock" på denna nivå likaså. Istället har då regeringens frontfigur och president blivit objektet, vilket inte har skett på EU-nivå.

Ekonomiskt sett går Frankrike bra jämfört med EU, men inte optimalt. Köpkraften är över EU-snittet, antalet på existensminimum är lägre än snittet och landet har ett acceptabelt budgetunderskott. Ekonomin är mer jämnfördelad än EU-snittet, mätt med GINI-koefficienten. Dock är arbetslösheten väldigt hög, även om den är nedåtgående. Statsskulden är väldigt hög statsskuld och landet har EU:s högsta skattetryck. I samband med detta har regeringen genomfört många reformer som kan tolkas att favorisera den mer bemedlade delen av samhället vilket kan förklara varför rörelsen uppstått. Men eftersom det är mer troligt att demonstranterna jämför sig och landets utveckling med tidigare år i sitt land än med grannländerna och EU, är detta också viktigt att jämföra med. Frankrike har haft ökade ekonomiska klyftor de senaste 15 åren, en ökande andel som lever på existensminimum sedan 2004 och ett ökande skattetryck sedan 2002.

Belgien har en relativt stark köpkraft, en låg arbetslöshet och en relativt låg andel som lever på existensminimum. Landet är även väldigt ekonomiskt jämnfördelat. Så rent ekonomiskt går landet bra. Men Belgien har, precis som Frankrike, ett högt skattetryck och en hög statsskuld. Belgiska regeringen har genomfört ett par reformer som kan tolkas att premiera den mer bemedlade delen och levnadskostnaderna har ökat markant under det senaste decenniet. Även belgarna refererar och jämför med tidigare år i sitt land. De ekonomiska klyftorna har minskat de senaste 10 åren, andelen på existensminimum har sjunkit sedan 2003 och skattetrycket har ökat svagt sedan 2002.

6.1 Kritik i arbetet

Det finns flera delar som bör tas i beaktning i detta arbetet. Rent etnografiskt, sett till observation, är den komparativa delen ojämn då jag endast följde en demonstration på plats i Frankrike och ingen på plats i Belgien. Dessa följdes, som tidigare återgivet, via live-sändningar av meddemonstranter. Det är i dessa svårt att se alla detaljer, att höra allt som sägs och se alla delar från början till slut av en demonstration. Observationerna är således inte fullständigt komparativa.

Rörelsen är onekligen större i Frankrike än i Belgien. Detta har lett till att jag har lättare kunnat samla mer information om rörelsen och dess orsaker i Frankrike än i Belgien. Ett tydligt exempel på detta är att jag i Frankrike kunde köpa en bok som samlade all information om Gula Västarna. Detta är en bok som jag inte kommer över på internet och har varit av enorm vikt för arbetet, men något liknande har jag inte kommit över i Belgien. För att motarbeta detta har jag fått ställa mer frågor om lagar och reformer i konversationerna och där är det svårare att bekräfta sanningshalten eftersom dessa ofta är partiska och negativt inställda till samhällsutvecklingen.

I beaktning bör även tas att rörelsen utvecklas varje vecka åt olika håll. Det har således varit svårt att göra en tidsbegränsning. På grund av att rörelsen är såpass ny har jag nyttjat all möjlig information som jag kunnat komma över. Eftersom skrivprocessen och informationsinsamlingsprocessen för denna uppsatsen är under en tidsperiod av flera månader så har saker hänt under tidens gång. Ett exempel på detta är att de fysiska demonstrationerna i Belgien avtagit, medan de i Frankrike fortfarande är starka.

En annan sak man också bör ta i beaktning är den empiriska delen. Siffrorna är korrekta i sig, men det är inte alltid samma år. Vissa siffror tillhör 2017, 2018 och 2019. Jag har däremot alltid använt mig av de senaste siffrorna jag kommit över.

Man måste även tänka på att många av de reformer som genomförts av Macron har ännu inte fått full effekt. Dessa kommer säkerligen påverka exempelvis hur GINI-koefficienten ser ut.

7.0 Slutsats

Sammanfattningsvis så har båda länderna höga skattetryck i jämförelse med resterande EU, vilka har ökat konstant i länderna sedan 2002. Det har även skett reformer, främst i Frankrike, som kan tolkas att favorisera den mer bemedlade delen och företagen snarare än "folket". GINI-koefficienten visar att båda länderna ligger under EU-snittet vilket innebär mer ekonomiskt jämfördelat än resterande EU. GINI-koefficienten har varit sjunkande sedan 2006 i Frankrike och 2004 i Belgien. Delen som lever på gränsen under till existensminimum är också relativt liten i båda länderna, denna andel har dock ökat konstant sedan 2004 i Frankrike och 2003 i Belgien. Arbetslösheten har varit sjunkande i båda länder det senaste

decenniet. I Frankrike har de ekonomiska klyftorna ökat i 15 år, medan de i Belgien har minskat i 10 år. Sammanfattningsvis har den mindre bemedlade delen i Frankrike fått det allt svårare det senaste decenniet. Belgien har ungefär samma riktning, även om det inte är på samma nivå som Frankrike, då Belgien exempelvis haft minskande ekonomiska klyftor, endast svagt ökande skattetryck och sjunkande GINI-koefficient.

Många som protesterar har perceptionen att det är väldigt ojämnställt i samhället, men det är inte hela bilden. Reformerna genomförs som kan anses prioritera vissa samhällsgrupper, men den ekonomiska fördelningen i samhället har visat en nedåtgående trend i mer än ett decennium i båda länderna. Som nämnt tidigare kan dock dessa reformer ge effekt först i senare skede och då kan ojämlikheten ha förändrats, därför är GINI-koefficienten inte helt tillräcklig för att visa på en ekonomisk jämställdhet inom länderna. Perceptionen är en hög ojämlikhet, detta på grund av många reformer som åtstramar "gemene mans" ekonomi, men länderna är inte i dagsläget ojämlika. Dock ser folket en rad reformer som sker, och fler liknande reformer kan fortsätta att komma. Det blir då viktigt för folket att visa att reformerna och åtstramningen av deras ekonomi inte är något de accepterar ska fortgå. Med det höga skattetrycket förväntar folket sig mer i gengäld - något som de idag känner istället går till den mer bemedlade delen av samhället. Detta vittnar om ett alltmer krisande samhällskontrakt. Mycket på grund av internet har rörelsen både spridits nationellt som internationellt och även på grund av en stark europeisering, även om just EU uteblivit som objekt. Europeisering har bidragit till att GV-rörelsen spridit sig runt om Europa. De nära banden som EU varit med och skapat mellan länderna har med stor sannolikhet påverkat hur rörelsen spridit sig runt om i Europa.

Möjliga anledningar till att rörelsen uppstod i Frankrike är det höga skattetrycket, en rad olika reformer som premierar bolag och den mer bemedlade delen i samhället, men också deras revolutionära historia. Som vi sett exempel på jämför Gula Västarna själva denna rörelse med franska revolutionen, och fransmännen har upplevt många revolutioner sedan dess. Det måste därför antas ligga i deras medvetande att det är så här man agerar och visar upp sitt missnöje. Detta stämmer även överens med den tidigare nämnda historieforskaren Michel Pigenet som menade på en stark tradition av kollektiv mobilisering.

En trolig anledning till spridningen över landsgränserna är europeisering, som tidigare poängterat. Många fransmän och belgare protesterar ihop, man kämpar ihop som bevisat på bilder och i konversationer. Detta måste antas bero på främst två saker; dels den geografiska närheten. Det är bara ett snabbtåg bort mellan exempelvis Bryssel och Paris. Dels att de delar språket. De förstår varandra, de förstår varandras plakat och de kan diskutera med varandra.

Hur missnöjet bland demonstranterna tagit form har redogjorts tematiskt. Samtliga är enligt mina egna observationer och egna dragna slutsatser. Ilskan mot de polisiära makterna är mycket starka i Frankrike. Det finns lugnare delar och perioder av demonstrationerna men generellt sett är stämningen hotfull och våldet närvarande. Ett exempel där stämningen var mer fredlig var när polisen började behandla demonstranterna som jämlikar och tog av sig hjälmarna. I Belgien är stämningen mycket lugnare. Det finns exempel på våld mellan demonstranter och polis men det är mer sällsynt, detta enligt mina observationer från protesten den 31/3-19.

Intensiteten i protesterna varierade. I Frankrike kunde denna skifta inom några minuter, från helt avslappnad till blodigt allvar. I Belgien var det generellt sett mer av en lugn demonstration med inslag av folkfest-känslor, med exempelvis blåsorkester.

Det är ytterst sällsynt, enligt mina observationer, med högerextremism. Detta ser man varken på sociala medier eller i protesterna. Som det tidigare diskuterats gällande vänsterextremism är det svårare att avgöra. Ett nämnt exempel är symbolen av Che Guevara, som är närvarande men svårt att avgöra om han är en symbol för revolution eller en vänsterextrem revolution.

I både Belgien och Frankrike riktar sig protesterna mot ett förtryck från "samhällseliten". I båda länderna finns förslag om RIC (vilket påminner mycket om direktdemokrati), men det är endast i Belgien man fått gehör för detta.

Plakaten är nästan alltid hemgjorda, vilket vittnar om att ingen större organisation ligger bakom detta. Det finns dock exempel där det lagts ner stora mängder energi på plakaten, med revolutionära målningar. I båda länderna har plakaten dramatiska slagord med påminnelser om Franska Revolutionen och Nuremberggrättegångarna.

GV-rörelsen har i båda länderna en grön anda. Detta visas i mina observationer, att Gula Västarna refererar till sig själva som "klimatet iklätt gult" och olika ramsor gällande klimatets vikt.

I få tillfällen under protesterna och observationerna på sociala medier fanns även inflikar av EU-kritik. Både slagorden Brexit och Frexit skyntades, även om detta var väldigt sällsynt.

GV-rörelsen har inte undgått någon i västvärlden och definitivt inte fransmännen och belgarna. Uppsamlingen finns kvar och är stor i samhället. Sett till omröstningarna inför EU-valet så har det tidigare nämnda partiet med samma namn som GV-rörelsen endast 1% i Frankrike.¹⁰⁴ Detta är en stor gaturörelse som ställer krav på nationella politiker och trots stor uppsamling på gatorna så har de inte lyckats ta stor plats i politiken. I Belgien visar siffrorna ännu lägre. Anmärkningsvärt är att Le Pen och partiet Rassemblement National visar högst siffror i opinionsmätningarna inför EU-valet. Som redogjordes i figur 11 så tog Marine Le Pen och hennes parti Gula Västarnas sida och antydde att partiet avsåg att ge folket makten. Detta är en eventuell anledning till deras starka ledning inför EU-valet.

7.1 Framtida studier

En mer extensiv studie hade varit att göra denna studie i samtliga länder som rörelsen finns, men även göra studie på varför den inte finns i vissa länder och vad detta kan bero på. Man hade kunnat konversera med fler personer i fler europeiska länder för att få en mer sammanfattande analys, på så sätt hade man fått en bredare europeisk kontext. Rörelsen har dykt upp i många fler länder men det är i dessa två rörelserna kulminerat. Man hade även kunnat studera varför de i vissa länder inte skett på samma sett. Exempelvis har Danmark ett väldigt högt skattetryck men man har inte sett några protester lika dessa.

Man hade även kunnat ändra valet av metod till en innehållsanalys, eller istället en mer kvantitativ opinionsstudie.

¹⁰⁴ Europe Elects. "Our Data" Senast hämtad: 21 maj, 2019. <https://europeelects.eu/data/>

8.0 Bibliografi

Amaro, Silvia. "France 2019 Budget Is Also a Concern for Brussels," October 24, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.cnbc.com/2018/10/24/france-2019-budget-is-also-a-concern-for-brussels.html>.

Armstrong, Martin "France Embracing Austerity? | Armstrong Economics." Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.armstrongeconomics.com/history/europes-economic-history/france-embracing-austerity/>.

Bloch, Michaël "Taxe d'habitation: malgré la baisse promise par Macron, certains contribuables vont payer davantage." lejdd.fr. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.lejdd.fr/Politique/taxe-dhabitation-malgre-la-baisse-promise-par-macron-certains-contribuables-vont-payer-plus-3775652>.

Daelman, Mathilde "INFOGRAPHIE | L'électricité Belge, Une Des plus Chères d'Europe." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.lavenir.net/cnt/dmf20180815_01209696/infographie-l-electricite-belge-un-des-plus-cheres-d-europe.

Davies, Charlotte Aull. 2008. *Reflexive Ethnography: A Guide to Researching Selves and Others*. London; New York; Routledges.

Europe Elects. "Our Data" Senast hämtad: 21 maj, 2019. <https://europeelects.eu/data/>

Eurostat - "Data Explorer." Senast hämtad: maj 14, 2019. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_di12.

Eurostat - "Tables, Graphs and Maps Interface (TGM) Table." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_10_10&plugin=1.

Eurostat - "Unemployment Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics.

Eurostat - "Unemployment Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics.

Eurostat - "Tables, Graphs and Maps Interface (TGM) Table." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_10_10&plugin=1.

Eurostat - "Government Finance Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_finance_statistics.

Eurostat - "Data Explorer." Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>.

Eurostat - "Income Poverty Statistics - Statistics Explained." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Income_poverty_statistics.

Farbiaz, Patrick. *Les Gilets Jaunes*, Documents et textes. Vulaines sur Seine: Éditions du Croquant. 2019.

Garcin-Berson, Wladimir "Le Pouvoir d'achat Augmente En France... Mais Pas Partout." Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.lefigaro.fr/economie/le-scan-eco/decryptage/2018/11/29/29002-20181129ARTFIG00011-le-pouvoir-d-achat-augmente-en-france-mais-pas-partout.php>.

Google. "Chômage France - Google" Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.google.com/search?q=chomage+france&oq=chomage+&aqs=chrome.69i59j6i57j0l42482j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>.

Grüttner, Tove. "När falskt möter sant på Facebook" (Kandidatuppsats, Malmö Universitet). 2017. s. 5

Hostein, Joana "Bonjour l'Europe - «Gilets jaunes»: en Belgique aussi." RFI, December 3, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.rfi.fr/emission/20181203-mouvement-gilets-jaunes-belgique-taxes>.

Kuysche, Alain De. "Électricité : la plus chère en Belgique." *LE PEUPLE* (blog), November 14, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://lepeuple.be/electricite-la-plus-cherre-en-belgique/94457>.

Larry, Elliott "Can Emmanuel Macron Solve France's Economic Riddle? | Larry Elliott | Business | The Guardian." Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.theguardian.com/business/2017/apr/30/emmanuel-macron-france-economic-riddle>.

Legendre, Raphaël "Baisse Des APL, Gel Du Livret A: Le Plan Explosif Du Gouvernement Pour Le Logement – Économie | L'Opinion." Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.lopinion.fr/edition/economie/baisse-apl-gel-livret-a-plan-explosif-gouvernement-logement-133810>.

Le Figaro "Loi Anti-Casseurs : Les Sages Censurent l'interdiction Administrative de Manifester." Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/loi-anti-casseurs-les-articles-qui-posent-probleme-20190404>.

Le Figaro. Lepelletier, Pierre. "Comment la «gilet jaune» Jacline Mouraud prépare son projet de parti politique". Januari 8, 2019. Senast hämtad: maj 21, 2019. <http://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/2019/01/08/25001-20190108ARTFIG00118-comment-la-gilet-jaune-jaceline-mouraud-prepare-son-projet-de-parti-politique.php>

Libération. "Taxes Sur Les Carburants : La France Est-Elle Une Exception ? - Libération." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.liberation.fr/france/2018/11/06/taxes-sur-les-carburants-la-france-est-elle-une-exception_1690053.

Nationalencyklopedin. Belgien. Senast hämtad: 16 juni, 2019. <https://www-nese.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/belgien>

Parmentier, Loïc “Notre POUVOIR D’ACHAT a bel et bien augmenté en 10 ans: voici pourquoi vous avez l’impression du contraire...” RTL Info. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.rtl.be/info/belgique/economie/notre-pouvoir-d-achat-a-bel-et-bien-augmente-en-10-ans-voici-pourquoi-vous-avez-l-impression-du-contraire--1078680.aspx>.

Porta, Donatella Della, and Manuela Caiani. "Social Movements and Europeanization." New York: Oxford Univ. Press, 2011.

Porta, Donatella Della and Manuela Caiani (2007) "Europeanization From Below? Social Movements and Europe. Mobilization: An International Quarterly": February 2007, Vol. 12, No. 1

Poingt, Guillaume “Baisse de La CSG: Les Retraités Concernés Remboursés Ce Jeudi.” Senast hämtad: maj 14, 2019. <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/baisse-de-la-csg-les-retraites-seront-rembourses-le-9-mai-20190423>.

Pontillon, Thomas “Hausse Des Prix de l’électricité: ‘Nous Attaquerons Au Conseil d’État’ Si La Hausse Équivaut à +50% En 10 Ans, Menace La CLCV.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.francetvinfo.fr/economie/transports/gilets-jaunes/hausse-des-prix-de-l-electricite-nous-attaquerons-au-conseil-d-etat-si-la-hausse-equivaut-a-50-en-10-ans-menace-la-clcv_3261335.html.

RTBF “La FEB et Charles Michel Satisfaits de La Réforme de l’impôt Des Sociétés, DÉFI Un Peu Moins.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/belgique/detail_charles-michel-s-est-rejouit-apres-la-reforme-de-l-impot-des-societes?id=9796674.

RTBF “Le Roi Philippe accepte la démission de Charles Michel, la Belgique est officiellement en affaires courantes.” RTBF Info, December 21, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/belgique/detail_le-roi-continue-ses-consultations-avant-de-confirmer-la-demission-de-charles-michel?id=10103704.

RTBF “Gilets Jaune: Des Membres de l’extrême Droite Présents à Libramont.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/societe/detail_gilets-jaune-des-membres-de-l-extreme-droite-presents-a-libramont?id=10080941.

RTBF "Le Pouvoir d’achat Moyen Des Belges n’a Augmenté Que de 5 % En 23 Ans.” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/economie/detail_le-pouvoir-d-achat-moyen-des-belges-n-augmente-que-de-5-en-23-ans?id=9997002.

RTBF “Pourquoi La Belgique Est-Elle Le 2e Pays Européen Au Niveau de La Pression Fiscale?” Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtb.be/info/economie/detail_pourquoi-la-belgique-est-elle-le-2e-pays-europeen-au-niveau-de-la-pression-fiscale?id=10085240.

RTBF "La FEB et Charles Michel satisfaits de la réforme de l'impôt des sociétés, DéFI un peu moins." RTBF Info, December 22, 2017. Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtf.be/info/belgique/detail_charles-michel-s-est-rejoui-apres-la-reforme-de-l-impot-des-societes?id=9796674.

RTBF "Le Taux de Chômage Belge Dans La Moyenne Européenne Pour 2018." Senast hämtad: maj 14, 2019. https://www.rtf.be/info/monde/detail_le-taux-de-chomage-belge-dans-la-moyenne-europeenne-pour-2018?id=10143455.

Rijksmuseum "1830–1831 The Belgian Revolution - Timeline Dutch History - Rijksstudio." Rijksmuseum. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.rijksmuseum.nl/en/rijksstudio/timeline-dutch-history/1830-1831-the-belgian-revolution>.

RIO "Tax Credit for Employment and Competitiveness (CICE) - H2020 PSF - European Commission." RIO - H2020 PSF. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://rio.jrc.ec.europa.eu/en/library/tax-credit-employment-and-competitiveness-cice>

TacoTax. "Qu'est-ce que le prélèvement forfaitaire unique (PFU) ?" Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.tacotax.fr/guides/impot-sur-le-revenu/flat-tax/prelevement-forfaitaire-unique>.

Tellier, Maxime "Être Pauvre En France En 2018 : De Qui et de Quoi Parle-t-On ?" Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.franceculture.fr/societe/etre-pauvre-en-france-en-2018-de-quoi-parle-t>.

The Local. "Macron Popularity Still Weak after Notre-Dame Fire: Poll" Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.thelocal.fr/20190421/macron-popularity-still-weak-after-notre-dame-fire-poll>.

Tilly, Charles, and Sidney G. Tarrow. *Contentious Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Tilly, Charles. *Contentious Performances*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008: 5.

Tjernström, V. (2001) *Europa Norrifrån: En nordisk komparativ studie av europeisk politisk kommunikation*. p11., Senast hämtad: juni, 2019. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:556962/FULLTEXT01.pdf>

Trading Economics, "Belgium Government Debt" Senast hämtad: maj 14, 2019" <https://tradingeconomics.com/belgium/government-debt-to-gdp?embed?embed>

TRTWorld. "Yellow Vests Go Global as Protest Movements around the World Adopt It." December 25, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.trtworld.com/europe/yellow-vests-go-global-as-protest-movements-around-the-world-adopt-it-22772>.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2002. Senast hämtad: maj 14, 2019.
http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf.

Vie Publique. "L'impôt sur la fortune : un impôt toujours en débat ISF, impôt sur la fortune, le débat depuis 1979. Chronologies thématiques - Repères - vie-publique.fr." Text, December 5, 2018. Senast hämtad: maj 14, 2019. <https://www.vie-publique.fr/chronologie/chronos-thematiques/impot-fortune-impot-toujours-controverse.html>.

Youtube "Gilets jaunes acte 20 : forces de l'ordre hyper réactives à Paris" Youtube video. 22,32, "Where the Claim is" 30 mar 2019. Senast hämtad: maj 14, 2019.
<https://www.youtube.com/watch?v=LIQuY0NiSCo>

World Inequality Database. Belgium. Senast hämtad: 16 juni, 2019.
<https://wid.world/country/belgium/>